

PROMOTIO DOCTORIS HONORIS CAUSA

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II

REVERENDISSIMA EXCELLENTIA
CAELESTINUS MIGLIORE

CRACOVIAE, DIE XVI OCTOBRIS, ANNO DOMINI MMXV

PROMOTIO DOCTORIS HONORIS CAUSA

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS
CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II

REVERENDISSIMA EXCELLENTIA
CAELESTINUS MIGLIORE

REVERENDISSIMA EXCELLENTIA
CAELESTINUS MIGLIORE
DOCTOR HONORIS CAUSA

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II

QUOD FELIX FAUSTUM FORTUNATUMQUE SIT
NOMINE ET AUSPICIS

FRANCISCI PAPAE

SUMMI PONTIFICIS FELICITER REGNANTIS

NOS

STANISLAUS CARDINALIS DZIWIŚZ

ARCHIEPISCOPUS METROPOLITA PROVINCIAE CRACOVIENSIS
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS IOANNIS PAULI II MAGNUS CANCELLARIUS

ET

R.D. ADALBERTUS ZYZAK

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS IOANNIS PAULI II RECTOR MAGNIFICUS

ET

R.D. THOMAS ROZKRUT

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS IOANNIS PAULI II
FACULTATIS IURIS CANONICI DECANUS

ET

R.D. IOANNES MATTHIAS DYDUCH

PROFESSOR IURIS CANONICI
PROMOTOR RITE CONSTITUTUS

IUXTA ILLAM QUIDEM SENTENTIAM A FACULTATE
IURIS CANONICI PROLATAM

EX DECRETO

AMPLISSIMI EIUSDEM UNIVERSITATIS SENATUS
COLLEGIALITER PROBATO

IN

EXCELLENTIAM ARCHIEPISCOPUM

CAELESTINUM MIGLIORE

NUNTIIUM APOSTOLICUM IN POLONIA

QUI

PERITUS CONSCIUSQUE BONI COMMUNIS
ET DIGNITATIS UNIVERSIUSQUE PERSONAE
EPISCOPUM ROMANUM ET SEDEM APOSTOLICAM
CORAM FORO INTERNATIONALI COMPETENTER REPRESENTAT

QUI

GRAVIBUS ET SIGNIFICANTIBUS ORATIONIBUS
IN UNITARUM NATIONUM COETU
CLARUM EVIDENSQUE MAGISTERIUM EPISCOPI ROMANI ET SEDIS APOSTOLICAE
PRO MAGNI MOMENTI VIRTUTUM DEFENSIONE PRAESENTABAT

QUI

VARIS CONVENTIBUS CONGRESSIBUSQUE SCIENTIFICIS
LIBENTER ET EFFICACITER INTEREST

QUI

ALACRI ET EFFECTIVAE ATQUE SA PIENTI DILIGENTIQUE COLLABORATIONI
PRO ECCLESIA CATHOLICA POLONIA ET INSTITUTIS EIDEM PERTINENTIBUS
OPERAM DAT
ETIAM DOCUMENTA PONTIFICALIA IN ECCLESIA LOCALI PROMOVET

QUI

VIR DOCTUS ILLUSTRISQUE
ET RERUM DIPLOMATICARUM NOMINE CIVITATIS VATICANAE ACTARUM PERITUS
QUINQUENNII MUNERIBUS NUNTII APOSTOLICI IN POLONIA EXCELLENTER PERFUNGENS,
IMPRIMIS BONUM COMMUNE RESPICIENS
RELATIONES CONTEMPORALES INTER CIVITATEM ET ECCLESIAM FORMAT

PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS IOANNIS PAULI II

DOCTORIS HONORIS CAUSA

NOMEN ET TITULUM, IURA AC PRIVILEGIA HUIC TITULO ATTINENTIA CONTULIMUS
ET PRO VERITATIS HUIUS EVENTUS TESTIMONIO
HOC DIPLOMA SIGILLO NOSTRO MAIORE MUNITUM EDIDIMUS

DATUM DIE XVI MENSIS OCTOBRIS ANNO DOMINI MMXX

ks. Adalbertus Zyzak

R.D. ADALBERTUS ZYZAK
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II
RECTOR MAGNIFICUS

ks. Thomas Rozkrut

R.D. THOMAS ROZKRUT
FACULTATIS IURIS CANONICI
DECANUS SPECTABILIS

ks. Stanislaus Dziwisz

STANISLAUS CARDINALIS DZIWIŚZ
PONTIFICIAE UNIVERSITATIS CRACOVIENSIS
IOANNIS PAULI II
MAGNUS CANCELLARIUS

ks. Jan Dyduch

R.D. IOANNES MATTHIAS DYDUCH
PROFESSOR IURIS CANONICI
PROMOTOR RITE CONSTITUTUS

Arcybiskup Celestino Migliore

Urodzony 1 lipca 1952 roku w Cuneo. Arcybiskup i dyplomata watykański, nuncjusz apostolski w Polsce, dziekan Korpusu Dyplomatycznego w Rzeczypospolitej Polskiej.

25 czerwca 1977	święcenia kapłańskie
1980–1984	attaché i drugi sekretarz przy Delegacji Apostolskiej w Angoli
1984–1988	praca w Nuncjaturze Apostolskiej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej
1988–1989	praca w Nuncjaturze Apostolskiej w Egipcie
1989–1992	praca w Nuncjaturze Apostolskiej w Polsce
1992–1995	specjalny wysłannik i stały obserwator Stolicy Apostolskiej przy Radzie Europy w Strasburgu
1995–2002	zastępca sekretarza ds. relacji z państwami w Sekretariacie Stanu Stolicy Apostolskiej
30 października 2002	nominacja na arcybiskupa i nuncjusza apostolskiego oraz stałego obserwatora Stolicy Apostolskiej przy ONZ
30 czerwca 2010	nuncjusz apostolski w Polsce

UCHWAŁA NR 62/2015
SENATU
UNIwersYTETU PAPIESKIEGO
JANA PAWŁA II W KRAKOWIE

z dnia 1 lipca 2015 roku
w sprawie

nadania tytułu doktora *honoris causa*
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie
Jego Ekscelencji Księdzu Arcybiskupowi
Celestinowi Miglioremu –
Nuncjuszowi Apostolskiemu w Polsce

Działając na podstawie § 27 pkt 12 Statutu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie w zw. z art. 51 konstytucji apostolskiej *Sapientia christiana* o uniwersytetach i wydziałach kościelnych z 15 kwietnia 1979 roku (AAS 71 (1979), 469–499 z późn. zm.), po zapoznaniu się z recenzjami przygotowanymi przez ks. prof. dr. hab. Henryka Stawniaka oraz ks. prof. dr. hab. Tomasza Rozkruta, Senat UPJPII uchwała, co następuje:

Nadaje się Jego Ekscelencji Księdzu Arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu – Nuncjuszowi Apostolskiemu w Polsce tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, w szczególności za:
– kompetentne reprezentowanie Biskupa Rzymskiego oraz Stolicy Apostolskiej na forum międzynarodowym

- w poczuciu odpowiedzialności za dobro wspólne oraz godność każdego człowieka;
- ważne oraz znaczące wystąpienia na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych, które ukazują jasny i czytelny głos Magisterium Biskupa Rzymskiego oraz Stolicy Apostolskiej w obronie najważniejszych wartości;
 - chętny i czynny udział w różnych konferencjach oraz zjazdach naukowych;
 - żywe i twórcze, a także mądre oraz odpowiedzialne współdziałanie na rzecz Kościoła katolickiego w Polsce, jego należnego funkcjonowania instytucjonalnego, wraz z promowaniem dokumentów papieskich w Kościele lokalnym;
 - wyróżniające wypełnianie od pięciu lat zadań Nuncjusza Apostolskiego w Polsce, przez co Arcybiskup dr Celestino Migliore wpływa niewątpliwie znacząco swoją gruntowną wiedzą oraz zdobytym doświadczeniem – jako wybitna postać dyplomacji watykańskiej – na kształtowanie współczesnych relacji państwo–Kościół, przede wszystkim w aspekcie dobra wspólnego.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak
rektor

Kraków, 1 lipca 2015

ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Recenzja

*w postępowaniu o nadanie godności
doktora honoris causa Jego Ekscelencji
arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu,
nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce*

Statut Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie z dnia 8 czerwca 2015 roku stanowi w sposób ogólny, aczkolwiek jednoznaczny, a zarazem bardzo wymowny, że doktorat honorowy (doktorat *honoris causa*) nadaje się osobie szczególnie zasłużonej dla Kościoła (nr 83).

Dnia 15 maja 2015 roku uroczystym pismem grupa pięciu profesorów Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, reprezentujących różne wydziały: ks. prof. dr hab. Józef Krzywda, ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal, o. prof. dr hab. Andrzej Napiórkowski, ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut, ks. prof. dr hab. Stanisław Sojka, zwróciła się do Jego Magnificencji rektora ks. prof. dr hab. Wojciecha Zyzaka z prośbą o podjęcie stosownych czynności, aby Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie – zgodnie z normą obowiązującego wówczas Statutu UPJPII z roku 2010, a konkretnie artykułu nr 122 – nadał doktorat *honoris causa* Jego Ekscelencji arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu – nuncjuszowi

apostolskiemu w Polsce. W piśmie wskazano także, iż niewątpliwie stosowną okolicznością dla tego ważnego wydarzenia uniwersyteckiego byłaby uroczysta inauguracja nowego roku akademickiego 2015/2016.

W sumarycznym uzasadnieniu tego wniosku podkreślono, że arcybiskup Celestino Migliore od wielu lat wzorowo wypełnia posługę dyplomatyczną na rzecz biskupa rzymskiego oraz Stolicy Apostolskiej, w ostatnich latach posługując także Kościołowi katolickiemu w Polsce, w tym wspierając Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Warto przypomnieć wygłoszenie w dniu 17 listopada 2011 roku na naszym uniwersytecie referatu w języku polskim, który nosił tytuł *Rola Kościoła partykularnego w procedurze mianowania biskupów przez papieża*¹. Zaznaczono także, że znaczące aspekty bogatej posługi arcybiskupa Celestina Migliorego na rzecz biskupa rzymskiego oraz Stolicy Apostolskiej ukazują jego osobę jako szczególnie zasłużoną dla Kościoła, której nasz uniwersytet przyznaje godność honorową.

Dnia 18 maja 2015 roku Konwent Godności Honorowych UPJPII po zapoznaniu się z wnioskiem o nadanie godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie Jego Ekscelencji arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu – nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce, podpisanym przez pięciu profesorów UPJPII, pozytywnie zaopiniował i jednomyślnie go przyjął.

¹ Zob. „Annales Canonici” 8 (2012), s. 23–33.

W oświadczeniu Konwentu Godności Honorowych czytamy: „w dyskusji podkreślano znaczący i twórczy wkład, jaki arcybiskup Celestino Migliore wniósł w rozwój oraz funkcjonowanie dyplomacji Stolicy Apostolskiej, także w latach, kiedy Biskupem Rzymskim był św. Jan Paweł II. Przypomniano także, że abp Celestino Migliore, wzorowo wypełniając posługę na rzecz Biskupa Rzymskiego oraz Stolicy Apostolskiej, w ostatnich latach posługuje także Kościołowi katolickiemu w Polsce, w tym wspierając również Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie oraz jego inicjatywy. Zwracano uwagę, że abp Celestino Migliore chętnie bierze udział w różnych konferencjach naukowych, wygłaszając przy tym interesujące referaty, kilkakrotnie był czynnym uczestnikiem międzynarodowych konferencji europejskich z cyklu: *Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej*, także w roku 2011 wygłosił referat na naszym Uniwersytecie w ramach sympozjum zorganizowanego przez Instytut Prawa Kanonicznego”.

Dnia 25 maja 2015 roku Rada Wydziału Prawa Kanonicznego przez aklamację przyjęła uchwałę, w której czytamy: „Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – po zapoznaniu się z oświadczeniem Konwentu Godności Honorowych UPJPII w Krakowie z dnia 18 maja 2015 roku – w oparciu o art. 32 Statutu Wydziału Prawa Kanonicznego, zwraca się do Senatu UPJPII w Krakowie o nadanie tytułu doktora *honoris causa* Jego Ekscelencji

Arcybiskupowi dr. Celestinowi Miglioremu – Nuncjuszowi Apostolskiemu w Polsce, zgodnie z normami obowiązującego Statutu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – n. 20 (8)”.

Dnia 15 czerwca 2015 Senat Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II rozpoczął dalsze procedowanie *in casu*, powołując dwóch recenzentów: dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie ks. prof. dr. hab. Henryka Stawniaka oraz dziekana Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. dr. hab. Tomasza Rozkruta, który przedstawia niniejszą recenzję w tym szczególnym oraz uroczystym przedmiocie postępowania.

Sylwetka arcybiskupa Celestina Migliorego

Celestino Migliore urodził się 1 lipca 1952 roku w Cuneo (północne Włochy, region Piemont). W rodzinnej miejscowości ukończył szkołę podstawową i średnią. Następnie podjął studia filozoficzno-teologiczne, których ukoronowaniem było uzyskanie magisterium z teologii w Międzydiecezjalnym Studium Teologicznym w Fossano (Studio Teologico Interdiocesano di Fossano), które jest studium filozoficzno-teologicznym na poziomie uniwersyteckim, a przyświeca mu następująca zasada: „Se vuoi trovare Dio, tieni saldo nel mondo. Se volete trovare l’eternità, servite il tempo” (zasada mówiąca na

temat służenia Panu Bogu poprzez wierne wypełnianie zadań ziemskich w perspektywie wieczności).

25 czerwca 1977 roku Celestino Migliore przyjął święcenia kapłańskie. Następnie został skierowany na studia specjalistyczne na Wydziale Prawa Kanonicznego Papieskiego Uniwersytetu Laterańskiego w Rzymie, które zwieńczył 15 lutego 1980 roku obroną pracy doktorskiej na temat roli oraz znaczenia prawa kanonicznego w wypowiedziach papieża Pawła VI (*Il diritto canonico nelle allocuzioni di Paolo VI*). Była to niewątpliwie ważna oraz interesująca problematyka, szczególnie wówczas, gdyż prawo kanoniczne po zakończonym soborze watykańskim II czekało na swoją właściwą oraz głęboką reformę, która związana była z przygotowywanym nowym *Kodeksem prawa kanonicznego*; stąd też wypowiedzi biskupa rzymskiego, w szczególności soborowego oraz posoborowego papieża bł. Pawła VI w prezentowanej materii nie tylko pozostawały ważne oraz znaczące, ale przede wszystkim ukierunkowywały tak doktrynę, jak i cały skomplikowany proces legislacyjny. Tenże papież jasno wskazał, że fundament prawa kanonicznego winien być odnajdywany w Piśmie Świętym oraz w teologii – w szczególności w eklezjologii, aby w ten sposób można było odkryć głębokie motywy dla istnienia oraz funkcjonowania prawa w Kościele².

2 Zob. Paweł VI, *Ad clarissimum Virum Romanae Studiorum Universitatis Rectorem ceterosque Iuris Canonici peritos, qui*

Równoległe do studiów kanonistycznych arcybiskup Celestino Migliore realizował program studiów specjalistycznych w Papieskiej Akademii Kościelnej (Pontificia Accademia Ecclesiastica), po ukończeniu której rozpoczął służbę w dyplomacji Stolicy Apostolskiej.

Pierwszą misją dyplomatyczną ks. dr. Celestina Migliorego była praca na placówce w Angoli, gdzie w latach 1980–1984 pełnił funkcję *attaché* i drugiego sekretarza Delegacji Apostolskiej tam ustanowionej. Kolejne cztery lata pracował w Nuncjaturze Apostolskiej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, skąd w 1988 roku został skierowany do Nuncjatury Apostolskiej w Egipcie, gdzie pracował przez rok.

Następnie w 1989 roku został powołany do Nuncjatury Apostolskiej w Polsce, gdzie pracował do 14 kwietnia 1992 roku. W tym czasie został mianowany specjalnym wysłannikiem i stałym obserwatorem Stolicy Apostolskiej przy Radzie Europy w Strasburgu we Francji.

Następnie od grudnia 1995 roku do października 2002 roku pracował w Watykanie w Sekretariacie Stanu Stolicy Apostolskiej jako podsekretarz stanu ds. relacji z państwami. W tym okresie był odpowiedzialny za promocję, jakość i utrzymywanie kontaktów z krajami azjatyckimi, które do tego czasu nie nawiązały ze Stolicą Apostolską stosunków dyplomatycznych na płaszczyźnie bezpośredniego i obustronnego porozumienia. Organizował

Coetui internationali interfuerunt Romae habito, 20 stycznia 1970, „Acta Apostolicae Sedis” 62 (1970), s. 108.

i odbywał wizyty na Daleki Wschód, będąc między innymi przewodniczącym stosownych delegacji Stolicy Apostolskiej (odbył w tym czasie podróże służbowe do Chin, Korei Północnej i Wietnamu). Był również odpowiedzialny za relacje Stolicy Apostolskiej ze światem, dlatego w dniach 9–20 lipca 2001 roku przewodniczył delegacji Stolicy Apostolskiej do Nowego Jorku na konferencję Narodów Zjednoczonych w sprawie nielegalnego handlu ręczną i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach. Reprezentował również Stolicę Apostolską w różnych europejskich stolicach podczas licznych konferencji, sympozjów, dyskusji panelowych związanych ze Światową Organizacją Handlu, Europejską Komisją Ekonomiczną, Unią Europejską i Bliskim Wschodem. W okresie pracy w Sekretariacie Stanu w Watykanie był również wykładowcą dyplomacji kościelnej na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim.

Święty Jan Paweł II, doceniając kompetencje i dotychczasowe różnorodne osiągnięcia oraz doświadczenia w pracy dyplomatycznej ks. dr. Celestina Migliorego, mianował go 30 października 2002 roku arcybiskupem tytularnym Canosy i jednocześnie nuncjuszem apostolskim i stałym obserwatorem Stolicy Apostolskiej przy Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku. Warto przypomnieć, że w roku 1978 „Stolica Apostolska nadała swym obserwatorom przy siedzibie głównej ONZ w Nowym Jorku i przy Europejskim Biurze NZ w Genewie rangę nuncjuszy apostolskich. [...] Zasadniczym motywem współpracy Stolicy Apostolskiej z organizacjami

międzynarodowymi jest promocja dobra wspólnego w wymiarze międzynarodowym³.

Konsekracja biskupia nowego nuncjusza apostolskiego odbyła się 6 stycznia 2003 roku, w uroczystość Objawienia Pańskiego, w bazylice św. Piotra w Rzymie, a głównym konsekratorem był św. Jan Paweł II. Współkonsekratorami byli kardynałowie Leonardo Sandri i Antonio Maria Veglió. Urząd nuncjusza apostolskiego w USA i przedstawiciela Stolicy Apostolskiej przy ONZ arcybiskup Celestino Migliore pełnił do 30 czerwca 2010 roku, kiedy to kolejny biskup Rzymu, papież Benedykt XVI, mianował go nuncjuszem apostolskim w Polsce.

Arcybiskup Celestino Migliore posługę nuncjusza apostolskiego w Polsce pełni od 10 września 2010 roku. W ten sposób po odnowieniu relacji dyplomatycznych między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską w dniu 17 lipca 1989 roku stał się drugim nuncjuszem apostolskim w powojennej Polsce, kontynuując w ten sposób wieloletnią posługę dyplomatyczną swojego poprzednika arcybiskupa Józefa Kowalczyka, późniejszego arcybiskupa gnieźnieńskiego i prymasa Polski, który znacząco przyczynił się do poprawy relacji państwo–Kościół w ojczyźnie papieża Polaka. Wspomniana działalność pozwoliła zapisać w preambule polskiego konkordatu z dnia 28 lipca 1983 roku, że Stolica Apostolska i Rzeczpospolita Polska podkreślają „posłannictwo

³ J. Krukowski, *Kościelne prawo publiczne*, Lublin 2013, s. 212–213.

Kościół katolickiego, rolę odegraną przez Kościół w tysiącletnich dziejach Państwa Polskiego oraz znaczenie pontyfikatu Jego Świątobliwości Papieża Jana Pawła II dla współczesnych dziejów Polski”.

Stąd też, przemawiając 16 września 2014 roku podczas uroczystej sesji naukowej na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II, arcybiskup Celestino Migliore odniósł się do trudnych lat dotyczących relacji państwo–Kościół w Polsce po II wojnie światowej i słusznie zauważył, że „historia powinna uczyć. Zebrałiśmy się dziś nie tylko po to, aby po prostu wspominać historię w naukowym i szanownym gronie; zebrałiśmy się, aby lepiej zrozumieć, jakie znaczenie ma dziś dla nas niedawna historia. W ostatnich 25 latach relacje państwo–Kościół w Polsce miały zupełnie inny przebieg: od *modus non moriendi* (aby przeżyć) do *modus cooperandi* (współpracować), w poszanowaniu wzajemnej autonomii i niezależności, mając na względzie dobro wspólne osób, które są zarazem obywatelami państwa i członkami Kościoła”⁴.

4 C. Migliore, Wystąpienie podczas uroczystego rozpoczęcia konferencji naukowej *Dyplomacja papieska wobec Rzeczypospolitej na przestrzeni dziejów* zorganizowanej w 25-lecie wznowienia stosunków dyplomatycznych między Polską i Stolicą Apostolską, cyt. za: http://nuncjatura.pl/nuncjusz/celestino_migliore/wystapienia/6130.0,Wystapienie_podczas_uroczystego_rozpozecia_konferencji_naukowej_Dyplomacja_papieska_wobec_Rzeczypospolitej_na_przestrzeni_dziejow_quot_zorganizowanej_w_25_lecie_wznovienia_stosun

Pełniąc od pięciu lat zadania nuncjusza apostołskie-
go w Polsce, arcybiskup Celestino Migliore swoją grun-
towną wiedzą oraz zdobyтым doświadczeniem wpływa
znacząco na kształtowanie współczesnych relacji pań-
stwo–Kościoł w Polsce, przede wszystkim w aspekcie do-
bra wspólnego. W ten sposób praktycznie realizuje za-
pis konkordatu z 1993 roku, który w art. 2 postanowił:
„W celu utrzymania i umacniania więzi pomiędzy Ukła-
dającymi się Stronami oraz w celu wypełnienia powierz-
onej każdemu z nich misji Nuncjusz Apostołski rezydu-
je, jak dotychczas, w stolicy Polski, a polski Ambasador
nadzwyczajny i pełnomocny – przy Stolicy Apostołskiej
w Rzymie”.

*Posługa i działalność
o wymiarze ogólnoświatowym
arcybiskupa Celestina Migliorego*

Z posługi o wymiarze światowym w ramach szer-
okiej działalności arcybiskupa Celestina Migliorego na-
leży przede wszystkim wymienić jego wystąpienia na fo-
rum Organizacji Narodów Zjednoczonych. Są one tym
bardziej znaczące i ważne, że nie tylko przedstawiają wy-
raźny głos magisterium biskupa rzymskiego oraz Stolicy

kow_dyplomatycznych_miedzy_Polska_i_Stolica_Apostolska.
prn [20.06.2015].

Apostolskiej, ale jednocześnie są odnotowywane przez światowe mass media.

I tak w wystąpieniu na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych 1 sierpnia 2004 roku w imieniu Stolicy Apostolskiej arcybiskup Celestino Migliore poruszył istotne kwestie dotyczące ochrony życia, godności człowieka i zachowania porządku naturalnego w świecie. W innym swoim wystąpieniu wskazał na znaczącą rolę Organizacji Narodów Zjednoczonych dla jedności oraz współpracy narodów. Powiedział wówczas: „The role of the United Nations in the creation and implementation of international treaties is vital. By ensuring that the principles of free consent, good faith and *pacta sunt servanda* are respected, this Organization guarantees that relations between States are regulated by applicable international treaties and governed by reason, justice and fair negotiations, rather than by fear, force or manipulation” (ONZ odgrywa istotną rolę w procesie tworzenia i wdrażania traktatów międzynarodowych. Organizacja dopilnowuje, by zasady dobrowolnej zgody, dobrej wiary i *pacta sunt servanda* były respektowane, a relacje między państwami podlegały stosownym umowom międzynarodowym i opierały się na rozsądku, sprawiedliwości i bezstronnych negocjacjach, a nie rządziły nimi lęk, siła czy manipulacja)⁵.

5 C. Migliore, Intervention by the head of the Holy See delegation at the 6th committee of the 62nd session of the general assembly of the United Nations on the rule of law, address

W kolejnym wystąpieniu, 12 lutego 2008 roku, odniósł się do zagadnień związanych ze zmianami klimatycznymi i ochroną środowiska naturalnego. Z kolei 29 września 2008 roku wskazał na konieczność podjęcia szerokiej współpracy w celu stawieniu czoła dalszym wyzwaniom stojącym przed wspólnotą światową. Na początku swojego wystąpienia wskazał w sposób jasny i precyzyjny: „This general debate is an occasion for those responsible for the national life of every country to come together to get the pulse of the world situation. By its nature and structure, the United Nations normally creates neither the events nor the trends, but rather, serves as a sounding board where events and trends are submitted for debate and a coherent, consensual and timely response. This year has been dominated by a number of challenges and crises: natural and man-made calamities, staggering economies, financial turmoil, rising food and fuel prices, the impact of climate change, local wars and tensions. We have been called to this Hall once again to identify the common causes and denominators underlying these diverse crises and to craft adequate long-term solutions” (Ta ogólna dyskusja jest dla osób odpowiedzialnych za życie społeczne każdego kraju okazją do spotkania się i wspólnego zbadania sytuacji na świecie. Z uwagi na charakter i strukturę organizacji,

of h.e. msgr. Celestino Migliore, New York Friday, 26 October 2007, cyt. za: <http://www.holyseemission.org/statements/statement.aspx?id=167> [22.06.2015].

ONZ zwykle nie kreuje wydarzeń ani trendów, a raczej funkcjonuje jako partner do dyskusji w sprawach dotyczących bieżących wydarzeń i trendów, gwarantujący spójną, zgodną i terminową reakcję. Bieżący rok obfitował w szereg wyzwań i kryzysów: kataklizmy naturalne i klęski zawinione przez człowieka, spowalniająca gospodarka, zamieszanie na rynkach finansowych, rosnące ceny żywności i paliw, wpływ zmian klimatycznych, lokalne wojny i napięcia społeczne. Ponownie wezwano nas tutaj, abyśmy wskazali wspólne przyczyny leżące u podstaw rozmaitych kryzysów i wypracowali stosowne rozwiązania długoterminowe)⁶. Arcybiskup Migliore wskazał następnie: „For his part, Pope Benedict XVI, in his address to the General Assembly of the United Nations last April, also recognized that from the very ancient philosophical discourses on governance to the more modern development of the nation-state, the responsibility to protect has served and must continue to serve as the principle shared by all nations to govern their populations and regulate relations between peoples. These statements highlight the historical and moral basis for States to govern. Likewise, they reassert that

6 C. Migliore, Intervention by the the Holy See delegation during the general Debate of the 63rd session of the general assembly of the United Nations Organization, address of h.e. msgr. Celestino Migliore, cyt. za: http://www.vatican.va/roman_curia/secretariat_state/2008/documents/rc_seg-st_20080929_general-debate_en.html [20.06.2015].

good governance should no longer be measured simply within the context of «state's right» or «sovereignty» but rather, by its ability to care for those who entrust leaders with the grave moral responsibility to lead” (W swoim orędziu do Zgromadzenia Ogólnego ONZ w kwietniu ubiegłego roku papież Benedykt XVI również wskazał na to, że obowiązująca od czasów najstarszych starożytnych dyskursów filozoficznych na temat rządzenia po bardziej współczesny rozwój narodu i państwa potrzeba ochrony służy i musi nadal służyć jako zasada wspólna dla wszystkich narodów w zakresie rządzenia społeczeństwem i regulowania relacji między ludźmi. Stwierdzenia te podkreślają, co stanowi historyczną i moralną podstawę rządzenia dla państw. Ponadto potwierdzają one, że dobre rządy nie powinny być już oceniane w kontekście «prawa państwa» czy «suwerenności», lecz raczej umiejętności zadbania o tych, którzy powierzają przywódcom poważną moralną odpowiedzialność za przywództwo)⁷.

Wystąpienie arcybiskupa Celestina Migliorego z 4 lutego 2010 roku dotyczyło zaangażowania się Stolicy Apostolskiej i społeczności międzynarodowej w promowanie integracji społecznej. Warto także wspomnieć i zacytować fragment przemówienia arcybiskupa Celestina Migliorego, które zostało wygłoszone 1 grudnia 2008 roku w Katarze na temat konieczności współpracy oraz jedności między narodami: „National governments need

7 Tamże.

the cooperation of the international community in order to accelerate economic and human development. Since Monterrey we have seen renewed commitment towards the target of 0.7% Gross National Income in Official Development Assistance (ODA). However, we still remain far behind this goal and have recently seen a slight decline in ODA. Too often developed countries state that development assistance is too cumbersome, yet such an explanation lacks sincerity, especially when we see the increase of military spending at levels many times greater than development assistance. Similarly, the recent financial crisis demonstrates that when political will is combined with concern for the common good we are able to generate, within months, substantial funds for financial markets which are far greater than the total amount of ODA expended since Monterrey. Surely, it goes without saying that the same political will and concern for the common good of the financial systems applies to the poorest and most vulnerable” (Rządy poszczególnych krajów potrzebują współpracy społeczności międzynarodowej w celu przyspieszenia rozwoju gospodarczego i ludzkości. Od czasów [porozumienia z] Monterrey obserwujemy zwiększone zaangażowanie w osiągnięcie ustalonego celu 0,7% dochodu narodowego brutto w ramach Oficjalnej Pomocy Rozwojowej (ODA). Jednak nadal jesteśmy dalecy od osiągnięcia tego celu, a nawet ostatnio odnotowaliśmy spadek w zakresie ODA. Kraje rozwinięte zbyt często stwierdzają, że pomoc rozwojowa jest zbyt nieefektywna. Lecz nie jest to szczere stwierdzenie,

szczególnie w świetle rosnących wydatków militarnych na poziomie wielokrotnie przekraczającym pomoc rozwojową. Analogicznie, niedawny kryzys finansowy pokazał, że gdy wola polityczna spotyka się z troską o wspólne dobro, w ciągu kilku miesięcy udaje się uzyskać duże środki na rynki finansowe, znacznie wykraczające ponad łączną kwotę wydaną w ramach ODA od czasów Monterrey. Oczywiście taka sama wola polityczna oraz troska o wspólne dobro systemów finansowych ma zastosowanie do najbiedniejszych i najsłabszych)⁸.

Podsumowaniem powyższych wypowiedzi niech będą słowa arcybiskupa Celestina Migliorego wygłoszone w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim 11 października 2013 roku, które zostały zawarte w okolicznościowym wykładzie *Stolica Apostolska i główne problemy Narodów Zjednoczonych w okresie pontyfikatu Jana Pawła II*, a które – analizując z perspektywy czasu – należy ocenić jako zawsze aktualne: „Jan Paweł II podtrzymywał swoje przekonanie, że istnieją wartości i zasady, które nie podlegają negocjacji. Ich zakres i stosowność nie może zależeć od woli większości czy grup nacisku, lecz muszą być przyjęte i stosowane same przez się, jak na przykład prawo do życia, do wolności, do

8 C. Migliore, Intervention by the Holy See at the Doha Conference (Qatar) address of h.e. msgr. Celestino Migliore, 1 grudnia 2008, cyt. za: http://www.vatican.va/roman_curia/secretariat_state/2008/documents/rc_seg-st_20081201_conferenza-doha-en.html [20.06.2015].

sprawiedliwości społecznej, do wolności religijnej. Religijno-moralny wymiar Kościoła skłania Stolicę Apostolską do zachowywania precyzyjnego i jasnego pojęcia osoby ludzkiej, która nigdy nie może być odłączona od transcendencji, od Boga. Z różnych racji ta jasna koncepcja antropologiczna jest często widziana jedynie jako znak zacofania intelektualnego i ludzkiego. Podczas gdy tak dla Jana Pawła II, jak i dla Stolicy Apostolskiej była ona i jest stałym punktem w poglądach i działaniach, obecnym również w dyplomacji; zachowuje jasną koncepcję człowieka, aby odpowiedzieć na pytanie, skąd przychodzimy i dokąd idziemy”⁹.

*Posługa arcybiskupa Celestina Migliorego
na rzecz Kościoła w Polsce*

Tytułem wprowadzenia należy zaznaczyć, iż posługa arcybiskupa Celestina Migliorego, nuncjusza apostolskiego w Polsce jest wielowątkowa. Wiele obszarów jego działalności dyplomatycznej pozostaje w dyskretnym ukryciu, co zawsze było charakterystyczne dla watykańskiej

⁹ C. Migliore, Przemówienie *Stolica Apostolska i główne problemy Narodów Zjednoczonych w okresie pontyfikatu Jana Pawła II*, 11 października 2013 cyt. za: http://nuncjatura.pl/nuncjusz/celestino_migliore/wystapienia/6178.1,Stolica_Apostolska_i_glowne_problemy_Narodow_Zjednoczonych_w_okresie_pontyfikatu_Jana_Pawla_II.html [20.06.2015].

dyplomacji; powyższej zasadzie ksiądz arcybiskup pozostaje wiernym.

Powszechnie wiadomo, że sprawne funkcjonowanie Nuncjatury Apostolskiej wymaga podejmowania wielu inicjatyw oraz załatwiania niekiedy bardzo drobiazgowych i delikatnych kwestii. Szczególnie trudna i odpowiedzialna pozostaje kwestia mianowania nowych biskupów; należy w tym kontekście podkreślić obecność arcybiskupa Celestina Migliorego na uroczystościach święceń nowych polskich biskupów czy też na uroczystościach związanych z wprowadzaniem biskupów diecezjalnych na ich stolice biskupie.

W publicznej ocenie należy przede wszystkim odnieść się do dorobku, który jest powszechnie znany, a który tworzą liczne spotkania i wypowiedzi arcybiskupa Celestina Migliorego – wśród nich należy wyróżnić jego homilie, wystąpienia okolicznościowe, referaty naukowe wygłaszane na uczelniach kościelnych i państwowych.

Nie można pominąć faktu, że arcybiskup Celestino Migliore pozostaje jednocześnie dziekanem Korpusu Dyplomatycznego i z tej racji – w imieniu wspomnianego korpusu – składa uroczyste życzenia noworoczne na ręce prezydenta Polski. W czasie wygłaszania tegorocznych życzeń podkreślił: „cieszymy się radością Polski, która dzięki swej pracy wewnętrznej i aktywności dyplomatycznej coraz bardziej zaznacza się na arenie międzynarodowej i jest punktem odniesienia dla wielu inicjatyw europejskich i światowych, szczególnie zaś w tej części Europy, która dąży do pełnej integracji w ramach swojego

macierzystego kontynentu. Pogłębia się też współpraca Polski z tradycyjnie przyjaznymi jej krajami obu Ameryk, Afryki i Azji”¹⁰.

Arcybiskup Celestino Migliore stosunkowo często przewodniczy także różnym wydarzeniom religijnym organizowanym przez Kościół w Polsce, zarówno tym o charakterze ogólnopolskim, jak i tym o charakterze diecezjalnym czy nawet parafialnym. Wspaniałym oraz wymownym świadectwem zaangażowania duszpasterskiego pozostają jego homilie wygłaszane w języku polskim.

Arcybiskup nuncjusz apostolski w Polsce ma również zasługi w zakresie podejmowanych działań zmierzających do utworzenia Wydziału Prawa Kanonicznego na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. W dziesiątym numerze czasopisma „Annales Canonici” – pierwszym w historii nowego Wydziału – uroczyste zapisano: „Kongregacja ds. Edukacji Katolickiej dekretem z dnia 19 marca 2014 roku – czyli w uroczystość św. Józefa, Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny, a zarazem w roku kanonizacji błogosławionego papieża Jana Pawła II – erygowała Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Pierwszym dziekanem

10 C. Migliore, Przemówienie podczas spotkania noworocznego Korpusu Dyplomatycznego z Bronisławem Komorowskim, prezydentem RP, cyt. za: http://nuncjatura.pl/nuncjusz/celestino_migliore/wystapienia/6178.o.Stolica_Apostolska_i_glowne_problemy_Narodow_Zjednoczonych_w_okresie_pontyfikatu_Jana_Pawla_II.prn [20.06.2015].

wydziału został ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut. Utworzenie Wydziału Prawa Kanonicznego nawiązuje do bogatej historii nauczania prawa kanonicznego w Krakowie, które w latach 1999–2014 realizował Instytut Prawa Kanonicznego, a którego początki wiążą się z utworzeniem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zapisał bowiem następująco ks. prof. Tadeusz Pawluk: «nauczaniu prawa kanonicznego w Polsce wysoką rangę nadał Uniwersytet Krakowski. W akcie fundacyjnym Kazimierza Wielkiego z dnia 12 maja 1364 r. wydział prawa, w porównaniu z pozostałymi wydziałami, tj. sztuk wyzwolonych i medycyny, został jakby uprzywilejowany. Na przewidzianych jedenastu profesorów uczelni aż ośmiu miało kierować katedrami prawniczymi. Przewidziane były trzy katedry prawa kanonicznego oraz pięć katedr prawa rzymskiego. Pierwsza z katedr prawa kanonicznego była poświęcona *Dekretowi* Gracjana, druga – *Dekretalom* Grzegorza IX, trzecia zaś – *Księdze VI* Bonifacego VIII i *Klementynom*»¹¹. Podziękowanie za osobiste zaangażowanie w powstanie Wydziału Prawa Kanonicznego składamy Jego Eminencji kardynałowi Stanisławowi Dziwiszowi, wielkiemu kanclerzowi Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, który wcześniej także usilnie zabiegał, aby w królewskim Krakowie powstał papieski uniwersytet kościelny. Wydział Prawa Kanonicznego powstał dzięki usilnym staraniom dyrektora Instytutu

¹¹ T. Pawluk, *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, Olsztyn 1985, t. 1, s. 58.

Prawa Kanonicznego ks. prof. dr. hab. Józefa Krzywdy CM, przy współudziale nauczycieli akademickich Instytutu Prawa Kanonicznego, w szczególności ks. prof. dr. hab. Jana Dyducha, inicjatora oraz pierwszego dyrektora Instytutu Prawa Kanonicznego i sukcesywnie pierwszego rektora Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie¹².

Nuncjusz apostolski w Polsce jako kanonista z doświadczeniem dyplomatycznym podejmuje także refleksję naukową w wygłaszanych referatach i wystąpieniach podczas kongresów, sesji i zjazdów naukowych kanonistów. 17 listopada 2011 roku, podczas sesji naukowej *Urząd biskupa Rzymu w służbie jedności Kościoła* zorganizowanej przez Instytut Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie dla uczczenia Jana Pawła II, arcybiskup Celestino Migliore wygłosił referat *Rola Kościoła partykularnego w procedurze mianowania biskupów przez papieża*. Powiedział wówczas: „Serdecznie dziękuję za zaproszenie na to sympozjum, poświęcone ważnej sprawie, która również związana jest dość organicznie z posługą nuncjusza w danym kraju. Dziękuję też za miłe słowa powitania. Przed chwilą ksiądz kardynał prymas Erdő przedstawił władzę papieża w zakresie nominacji biskupich. Moim zadaniem jest przedstawienie, jak w pełnieniu tej władzy wspomaga papieża Kościół lokalny. Od wieków nominacje biskupów należały w Kościele do spraw szczególnie ważnych, a jednocześnie delikatnych. Oczywiście

12 „Annales Canonici” 10 (2014), s. 9–10.

podlegały one również pewnej ewolucji, uzależnionej od rozwoju teologii, a zwłaszcza eklezjologii”.

Arcybiskup Celestino Migliore żywo interesuje się umocnieniem i rozwijaniem różnych form duszpasterstwa oraz poprawnym funkcjonowaniem instytucji kościelnych, szczególnie w nowych polskich diecezjach, które decyzją św. Jana Pawła II powstały w wyniku zmian struktur organizacyjnych Kościoła w Polsce w 1992 roku i później.

Wymienione aspekty pracy arcybiskupa Celestina Migliorego – przedstawione z wiadomych względów w sposób syntetyczny oraz wybiórczy – dobitnie świadczą o jego żywym i twórczym, a także mądrym oraz odpowiedzialnym współdziałaniu na rzecz Kościoła w Polsce.

Konkluzja i wniosek

W podsumowaniu należy zaznaczyć, że arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu został już nadany doktorat *honoris causa* Uniwersytetu św. Jana w Nowym Jorku (26 stycznia 2006 roku) – był to dowód uznania ze strony środowiska amerykańskiego dla jego osoby oraz sposobu działania. Ponadto 19 stycznia 1999 roku został odznaczony Orderem Zasługi Republiki Włoskiej II Klasy. Natomiast w dniu pisania konkluzji do przedstawianej recenzji arcybiskup Celestino Migliore odbiera doktorat honorowy na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu.

Powyższe uhonorowania niewątpliwie wynikają z rzetelnego wypełniania przez arcybiskupa Celestina Migliorego normy kan. 363 § 1 KPK, który stanowi: „Legatom Biskupa Rzymskiego zleca się funkcje reprezentowania go na sposób stały w Kościołach partykularnych lub także wobec państw i władz publicznych, do których są posyłani”. Ponadto Jego zadaniem jest „zacieśnianie i umacnianie coraz bardziej więzów łączących Stolicę Apostolską z Kościołami partykularnymi” (KPK, kan. 364) oraz zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego wypełnianie misji w państwie, w tym podtrzymywanie oraz ożywanie więzów między Stolicą Apostolską i rządem (zob. KPK, kan. 365 § 1, n. 1).

W podsumowaniu należy ponadto uwypuklić bardzo dobre naukowe przygotowanie arcybiskupa Celestina Migliorego, na które składają się formacja teologiczna, specjalistyczne wykształcenie z prawa kanonicznego oraz studia i formacja w Papieskiej Akademii Kościelnej w Rzymie; nie można pomijać znajomości języków obcych, w tym oprócz rodzimego języka włoskiego oraz języka łacińskiego należy podkreślić znajomość angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, portugalskiego; wyróżnić trzeba także bardzo dobrą znajomość języka polskiego, o której arcybiskup Celestino Migliore przekonuje – zapewne niejednokrotnie zdumiewając słuchaczy – podczas swoich licznych wystąpień w naszym kraju.

Do poruszonych w recenzji aspektów należy także dołączyć zdolności administracyjne oraz organizacyjne, jak również takt, dyskrecję oraz nieugiętość w obronie

niezmiennych zasad, które charakteryzują posługę arcybiskupa Celestina Migliorego.

Arcybiskup Celestino Migliore od lat w sposób kompetentny i aktywny reprezentuje biskupa rzymskiego oraz Stolicę Apostolską, wypełniając swoją misję w poczuciu odpowiedzialności za dobro wspólne oraz zabiegając o godność każdego człowieka.

Dlatego zwracam się do Senatu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie o pomyślnie ukończenie rozpoczętej procedury, której celem jest nadanie godności doktora *honoris causa* Jego Eksceleencji arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu, nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce.

Tarnów, 29 czerwca 2015 roku

ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak SDB
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Recenzja

*w postępowaniu o nadanie godności
doktora honoris causa Jego Ekscelencji
arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu,
nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce*

Przedstawiam poniższą recenzję jako odpowiedź na uchwałę Senatu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II z dnia 15 czerwca 2015 roku. Odniosę się w niej do bogatego życia i działania arcybiskupa Celestina Migliorego, nuncjusza apostolskiego w Polsce.

I

Kandydat do doktoratu *honoris causa* urodził się 1 lipca 1952 roku w katolickiej rodzinie w Cuneo w północnych Włoszech. W rodzinnej miejscowości ukończył szkołę podstawową i średnią. Następnie podjął studia filozoficzno-teologiczne, których ukoronowaniem było przyjęcie 25 czerwca 1977 roku święceń kapłańskich w diecezji Cuneo. Na zakończenie studiów uzyskał magisterium z teologii w Międzydiecezjalnym Studium

Teologicznym w Fossano. Został skierowany na studia specjalistyczne na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie. Na Wydziale Prawa Kanonicznego wspomnianego uniwersytetu uzyskał stopień doktora prawa kanonicznego. Publiczna obrona dysertacji doktorskiej *Il diritto canonico nelle allocuzioni di Paolo VI* odbyła się 15 lutego 1980 roku. Promotorem rozprawy doktorskiej był o. prof. Petre Tocanel OFMC. Równoległe do studiów kanonistycznych ks. Celestino Migliore realizował program studiów specjalistycznych w Papieskiej Akademii Kościelnej, którą również ukończył w 1980 roku i rozpoczął służbę dyplomatyczną na rzecz działań Stolicy Apostolskiej. Pierwszą misją dyplomatyczną była praca na placówce w Angoli, gdzie w latach 1980–1984 pełnił funkcję *attaché* i drugiego sekretarza delegacji apostolskiej tam ustanowionej. Następnie pracował w Nuncjaturze Apostolskiej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, a od 1988 roku – w Nuncjaturze Apostolskiej w Egipcie, gdzie posługiwał przez rok. W 1989 roku został ustanowiony pracownikiem Nuncjatury Apostolskiej w Polsce, gdzie przebywał do 14 kwietnia 1992 roku, kiedy to ks. dr Celestino Migliore został mianowany specjalnym wysłannikiem i stałym obserwatorem Stolicy Apostolskiej przy Radzie Europy w Strasburgu we Francji. Od grudnia 1995 roku do października 2002 roku pracował w Watykanie w Sekretariacie Stanu Stolicy Apostolskiej jako podsekretarz stanu ds. relacji z państwami. W tym okresie był odpowiedzialny za promocję, jakość i utrzymywanie

kontaktów z krajami azjatyckimi, które do tego czasu nie nawiązały ze Stolicą Apostolską stosunków dyplomatycznych. Organizował i odbywał wizyty do Pekinu, Hanoi i P'yongyang, będąc przewodniczącym stosownych delegacji Stolicy Apostolskiej. Był również odpowiedzialny za relacje Stolicy Apostolskiej ze światem, dlatego w dniach 9–20 lipca 2001 roku w Nowym Jorku przewodniczył Delegacji Stolicy Apostolskiej na konferencji Narodów Zjednoczonych zwołanej w sprawie nielegalnego handlu ręką i lekką bronią palną we wszystkich jego aspektach. Arcybiskup Migliore reprezentował również Stolicę Apostolską w różnych europejskich stolicach podczas licznych konferencji, sympozjów, dyskusji panelowych związanych ze Światową Organizacją Handlu, Europejską Komisją Ekonomiczną, Unią Europejską i Bliskim Wschodem. Ks. dr Celestino Migliore w okresie pracy w Sekretariacie Stanu w Rzymie był również wykładowcą dyplomacji kościelnej na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim. W tym czasie ojciec święty Jan Paweł II, doceniając jego kompetencje i dotychczasowe osiągnięcia w pracy dyplomatycznej, podejmowanej z mandatu Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, 30 października 2002 roku mianował go arcybiskupem tytularnym Canosy, nuncjuszem apostolskim i stałym obserwatorem Stolicy Apostolskiej przy Organizacji Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku. Konsekracja biskupia odbyła się 6 stycznia 2003 roku, w uroczystość Objawienia Pańskiego, w bazylice św. Piotra w Rzymie, a głównym konsekratorem był papież Jan

Paweł II. Współkonsekratorami byli kardynałowie Leonardo Sandri i Antonio Maria Veglió. Urząd nuncjusza apostolskiego w USA i przedstawiciela Stolicy Apostolskiej w ONZ arcybiskup Celestino Migliore pełnił do 30 czerwca 2010 roku, kiedy to papież Benedykt XVI mianował go nuncjuszem apostolskim w Polsce.

II

Pełnienie misji nuncjusza apostolskiego jest umocowane w przepisach prawa kanonicznego, w których określa się kompetencje legatów papieskich. W relacjach do Kościołów partykularnych ich zadania wynikają z kan. 364 KPK i realizują się przez: zacieśnianie więzów Kościoła partykularnego ze Stolicą Apostolską, informowanie Stolicy Apostolskiej o warunkach życia i działalności Kościołów partykularnych i ich wiernych, wspieranie biskupów przy zachowaniu pełni ich władzy kanonicznej, a także współpracę z Konferencją Biskupów, proponowanie kandydatów na urząd biskupów diecezjalnych i biskupów pomocniczych, prowadzenie procesu informacyjnego w toku procedury powoływania kandydatów, nadzorowanie spraw dotyczących erygowania, nowego podziału czy też znoszenia prowincji kościelnych, zadania wobec wspólnot zakonnych na prawie papieskim i wspieranie konferencji wyższych przełożonych zakonnych, podejmowanie wobec władzy państwowej obrony misji Kościoła, jak również podtrzymywanie więzi

z innymi Kościołami i religiami w ramach organizowanych działań ekumenicznych.

Natomiast misja i zadania nuncjusza apostolskiego w zakresie pracy dyplomatycznej w danym kraju wynikają z kan. 365 § 1–2 KPK i przejawiają się w: utrzymywaniu i ożywianiu stosunków Stolicy Apostolskiej z danym państwem w myśl przepisów prawa międzynarodowego, zabieganiu o zawarcie konkordatu lub innych porozumień oraz czuwaniu nad wprowadzeniem zawartych postanowień w życie, zawsze jednak w porozumieniu z biskupami i z poszanowaniem prawa danego państwa. Należy również wskazać, że misja nuncjusza apostolskiego przy organizacjach międzynarodowych polega na: studiowaniu programu działań danej organizacji i bieżącym informowaniu o tym Stolicy Apostolskiej, wspieraniu działalności katolickich organizacji międzynarodowych oraz inicjowaniu współpracy między organizacjami.

Nuncjusz jako legat papieski cieszy się także stosownymi przywilejami, które jednak nie mogą ograniczać władzy rządzenia posiadanej na mocy urzędu przez biskupów diecezjalnych. Jednak siedziba legata papieskiego zostaje wyjęta spod władzy biskupa diecezjalnego, chyba że sprawa dotyczy błogosławienia małżeństw. Nuncjusz może sprawować funkcje liturgiczne na terenie swej legacji nawet w pontyfikaliach po powiadomieniu biskupa diecezjalnego, zachowuje przywilej pierwszeństwa przed arcybiskupami i biskupami, ma immunitet dyplomatyczny i korzysta z ułatwień w misji dyplomatycznej. Nie jest z mocy prawa kanonicznego członkiem Konferencji

Biskupów danego kraju, ale ma prawo uczestniczyć w jej zebraniach (kan. 450 §2 KPK). Jako dziekan korpusu dyplomatycznego przemawia w imieniu wszystkich ambasadorów na spotkaniach z władzami państwa, broni przywilejów i immunitetu, informuje korpus dyplomatyczny o działaniach rządu danego państwa, porozumiewa się z rządem w imieniu korpusu dyplomatycznego oraz przyjmuje członków korpusu dyplomatycznego na rozpoczęcie i zakończenie misji dyplomatycznej¹³.

Warto jeszcze podkreślić, że pełniący misję nuncjusza apostolskiego należą do ścisłego grona dyplomatów kościelnych, którzy wpływają istotnie na dynamikę życia Kościoła i wzajemnych relacji między Stolicą Apostolską i Kościołami partykularnymi, jak również między Stolicą Apostolską a danym państwem. Przez ich misję i posługiwanie Kościół ma szansę stać się w wielu sprawach ogólnych prawdziwym adwokatem sprawiedliwości społecznej czy też poszanowania praw podstawowych wszystkich obywateli ziemi. Rzadko udaje się połączyć pełnienie tej misji z prowadzeniem szczegółowych badań naukowych i dydaktyką. Niemniej jednak

13 Por. W. Wenz, recenzja kwalifikacyjna nad formacją do posługiwania w kapłaństwie, dorobkiem dyplomatycznym i naukowym, powierzonymi zadaniami w Kościele i Polsce księdza nuncjusza apostolskiego abp. dr. Celestina Migliorego z racji jego kandydatury do doktoratu honoris causa PWT we Wrocławiu, [w:] *Arcybiskup Migliore, Nuncjusz Apostolski w Polsce, Doktor honoris causa Papieskiego Wydziału Teologicznego*, Wrocław 2015, s. 33–34.

z ich wypowiedzi i publikowanych tekstów przebija merytoryczne przygotowanie do pełnienia misji kościelnej w świecie dyplomacji. Nuncjusze apostołscy stają się głosem Kościoła nie tylko w sprawach wiary, ale również w wymiarze zachowania harmonii w stworzonym świecie i porządku moralnego we wzajemnych relacjach osobowych, opartych na fundamentalnych wartościach ogólnoludzkich¹⁴.

III

Prezentowana ocena dorobku nuncjusza apostołskiego arcybiskupa Celestina Migliorego jest ściśle powiązana z powierzonymi i realizowanymi zadaniami dyplomatycznymi. Ważne są w tym względzie treści wystąpień arcybiskupa Migliorego w Nowym Jorku, jako stałego obserwatora przy Organizacji Narodów Zjednoczonych w latach 2002–2010.

W treści jednego z jego pierwszych wystąpień na forum ONZ, które miało miejsce 1 lipca 2004 roku, należy uwydatnić fakt zaangażowania przedstawiciela Stolicy Apostolskiej w podjęcie współpracy w najważniejszych kwestiach współczesnego świata, a mianowicie w zakresie ochrony życia, godności człowieka i zachowania porządku naturalnego w świecie. W kolejnym wystąpieniu, 12 lutego 2008 roku, głos Stolicy

¹⁴ Por. tamże, s. 36.

Apostolskiej odnosił się do zagadnień związanych ze zmianami klimatycznymi i ochroną środowiska naturalnego. Treść wystąpienia obejmowała prezentację stanowiska Kościoła, które ukazało polaryzację stanowisk oraz pomogło wszystkim w zadaniu istotnego pytania o odpowiedzialność i troskę o środowisko, a tym samym o sposób budowania porozumienia wokół wspólnego celu, jakim jest promowanie czystego środowiska dla obecnych i przyszłych pokoleń.

W treści kolejnego wystąpienia – z 29 września 2008 roku – nuncjusz apostolski przy ONZ wskazał na konieczność podjęcia współpracy przez wszystkie gremia w celu rozwiązania dalszych wyzwań stojących przed Wspólnotą światową. Dotknął w nim newralgicznych punktów wyzwań: promowania życia i dobra rodzin oraz konieczności znalezienia sposobów zintegrowania wkładu wszystkich obywateli, umożliwiającego każdej społeczności zrealizowanie jej potencjału i osiągnięcie oczekiwanego rozwoju. Właśnie z tej przyczyny rodzina zajmuje centralne miejsce, jest pierwszą wspólnotą, w której dzieci nabywają umiejętności, uczą się postaw i cnót, które z kolei przygotowują je do godnej pracy, a tym samym mogą przyczynić się w przyszłości do wzrostu gospodarczego i pełniejszego rozwoju społecznego. Edukacja i formacja młodych jest konieczną i liczącą się inwestycją długoterminową. Tak więc konieczne jest prowadzenie polityki wspierania rodziny, która winna opierać się nie tylko na rozpowszechnianiu wiedzy, ale przede wszystkim na realizowaniu sprawiedliwości społecznej, skuteczności

i odpowiedzialności w zakresie gospodarczych i podatkowych potrzeb poszczególnych rodzin. W promowaniu integracji społecznej w świecie, jak podkreślił arcybiskup Migliore, nie można zapomnieć o zjawisku migracji, a w szczególności tej nielegalnej, aby nie pozostawić potrzebujących bez skutecznej pomocy. Zjawiska nietolerancji i wzajemne tarcia między obywatelami i nowo przybyłymi są z reguły bardziej zauważalne w krajach o rosnącej liczbie imigrantów. Sprawa ta wymaga uważnego rozważania, zwłaszcza w wymiarze możliwości i form przyjęcia kolejnych imigrantów, jak i respektowania norm prawnych, które muszą się stać fundamentem dla godnego rozwiązania problemu. Również w tej dziedzinie konieczne są działania wspólne, które umożliwią znalezienie odpowiednich rozwiązań narastającego problemu imigrantów i osób migrujących. Arcybiskup Migliore ma świadomość, że integracja działań wymagać będzie czasu i będzie realizowana jeszcze w kolejnych pokoleniach. Rozwiązanie tego problemu opierać się musi na aktywnej wizji obywatelstwa narodowego, występujących mechanizmach interakcji, które wiążą się z pełnym poszanowaniem praw podstawowych wszystkich (zarówno obywatele, jak i nowo przybyłych), jak również zależy od stopnia realizowanej kultury społecznej sprawiedliwości. Stolica Apostolska jest przekonana, że w realizacji programów integracji społecznej istotne są wysiłki w zakresie usunięcia luk edukacyjnych, w opiece zdrowotnej, w opiece nad środowiskiem naturalnym. Ważną rolę mogą odegrać społeczeństwa obywatelskie i organizacje pozarządowe,

oparte w swej działalności na wierze, które przyczyniają się do promocji aktywnego zaangażowania się na rzecz społeczności lokalnych i promowania współpracy oraz uczestnictwa w tym wszystkich osób¹⁵.

Powyższe wzmianki o wystąpieniach na forum ONZ, zwłaszcza ich fundamentalne przesłania, wskazują, iż nuncjusz apostolski arcybiskup Celestino Migliore z wielkim zaangażowaniem i skutecznie reprezentował Stolicę Apostolską, był baczny obserwatorem i uczestnikiem życia międzynarodowego, wrażliwym i odważnym w artykułowaniu istotnych problemów, obecnych w wymiarze nie tylko politycznym, ale przede wszystkim koniecznym do zbudowania harmonijnej jedności w relacjach międzyludzkich i międzypaństwowych. Jasne jest, że korzystał ze zdobytego w dyplomacji kościelnej doświadczenia, istotnego dla pełnienia posługi dyplomatycznej o wymiarze międzynarodowym. Amerykańskie środowisko naukowe zauważyło nieprzeciętne zaangażowanie nuncjusza apostolskiego jako stałego przedstawiciela i obserwatora przy ONZ, uczestniczącego w pracach i posługiwaniu Kościoła w Stanach Zjednoczonych oraz działającego w przestrzeni scalania ludzi i różnorodnych środowisk naukowych. Wyrazem tego stało się nadanie najwyższego uczelnianego odznaczenia – doktoratu *honoris causa* Uniwersytetu św. Jana w Nowym Jorku 26 stycznia 2006 roku. Jest to dowód uznania – nie tylko przez środowisko teologiczne, ale także i naukowe – zasług arcybiskupa w krzewieniu

¹⁵ Por. tamże, s. 38–45.

nauczania i wartości Kościoła katolickiego oraz w budowaniu dialogu między Kościołem a państwami, jak również w przestrzeni budowania wzajemnej otwartości na poznanie prawdy, która jest fundamentem uszanowania pełnej wolności człowieka i wspólnoty jego życia i działania¹⁶. Natomiast siedem lat wcześniej, 19 stycznia 1999 roku, arcybiskup Migliore został odznaczony Orderem Zasługi Republiki Włoskiej II Klasy.

IV

Funkcję nuncjusza apostolskiego w Polsce arcybiskup Celestino Migliore objął 10 września 2010 roku, po prawie 20 latach zasiadania na tym urzędzie arcybiskupa Józefa Kowalczyka. Stojące przed nim zadania nie były łatwe. Nuncjusz apostolski arcybiskup Celestino Migliore wszedł w odrodzone relacje dyplomatyczne między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską, podejmując się permanentnego czuwania nad ich jakością, co zawsze wymaga aktywnej współpracy odpowiednich osób i ich zdecydowanych działań. W nurt rzetelnej kontynuacji tego trudnego zadania wszedł z powodzeniem arcybiskup Celestino Migliore, mając świadomość złożonej historii Polski i wzajemnych relacji między państwem i Kościołem katolickim. Nuncjusz był postrzegany jako przedstawiciel głowy państwa watykańskiego,

¹⁶ Por. tamże, s. 51–52.

jak również głowy Kościoła katolickiego. Nowy nuncjusz wszedł w przywróconą pozycję pełnej dyplomatycznej służby, dlatego przejął funkcję dziekana korpusu dyplomatycznego.

Ważną rolą nuncjusza na płaszczyźnie budowania jakości wiary i religijności Kościoła w Polsce jest troska o dobór odpowiedzialnych i godnych pasterzy. W tym zakresie przygotowuje on wota i prowadzi konsultacje w sprawie kandydatów na urząd biskupa diecezjalnego i pomocniczego. Należy też podkreślić obecność arcybiskupa Migliorego na uroczystościach święceń nowych polskich biskupów oraz związanych z wprowadzaniem biskupów na urzędy. Nuncjusz apostolski stara się także o jedność między biskupami. Kiedy na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim świętowano 25-lecie wznowienia stosunków dyplomatycznych między Polską i Stolicą Apostolską (16 września 2014), stwierdził, że istnieje potrzeba rozeznawania komunii kościelnej, i przypomniał słowa papieża Franciszka wypowiedziane podczas wizyty *ad limina* polskich biskupów: „Nikt i nic niech nie wprowadza podziałów między wami, drodzy bracia! Jesteście wezwani, aby budować jedność i pokój zakorzenione w miłości braterskiej i by wszystkim dać tego podnoszący na duchu przykład. Z pewnością postawa taka będzie owocna i da waszemu wiernemu ludowi moc nadziei”¹⁷.

¹⁷ Przesłanie papieża Franciszka do polskich biskupów odbywających wizytę *ad limina*, 7 lutego 2014, cyt. za: www.diecezja.pl.

Referaty wygłaszane na uczelniach kościelnych i państwowych w Polsce świadczą o uznaniu walorów intelektualnych arcybiskupa Celestina Migliorego w środowiskach akademickich. Należy także wspomnieć o licznych homiliach i wystąpieniach okolicznościowych, które znamionują zarazem erudycja i prostota przekazu. Na przykład z okazji Światowego Dnia Młodzieży (29 marca 2015), nuncjusz apostolski życzył młodym diecezji kaliskiej prawdziwej mądrości, która jest darem Ducha Świętego. Stwierdził, że dla chrześcijanina mądrość to nie tylko wiedza. Chrześcijanin, który jest mądry, przed swoim nazwiskiem powinien pisać skrót CPP, a oznacza to: C – czystość, P – pokora, P – pobożność. Czystość to niewinność i transparentność serca i umysłu, prostota stawania w obecności Boga widzianego w naszych bliźnich i wydarzeniach naszego życia. Pokora to umiejętność stanięcia w prawdzie o nas samych. Pokora pomaga nam podejmować słuszne decyzje, jest przeciwieństwem egoizmu i pychy. Pobożność nie oznacza tylko chodzenia na mszę od czasu do czasu, zapalenia świeczki w kościele, mówienia jakiejś modlitwy. Prawdziwa pobożność to myślenie zgodne z wolą Chrystusa¹⁸.

Arcybiskup Celestino Migliore jest przekonany, że papieżstwo, dziś bardziej niż kiedykolwiek, stało się sumieniem w świecie cierpiącym na moralną amnezję

włocławek.pl/pl.news/20,aktualności/1306,watykan_przesłanie_papież_Franciszek [28.06.2015].

¹⁸ Por. KAI 18 (2015), s. 18.

i w tym ogromne zasługi ma Jan Paweł II. Zdaniem watykańskiego dyplomaty popularność papieża Jana Pawła II wynika nie tylko z osobistego charyzmatu, ale także z faktu, że nieugięcie służył prawdzie i wzywał do podejmowania moralnych wyzwań, zachęcając, aby nie bać się tego, czego domaga się prawda. Sukces Jana Pawła II w sferze politycznej nie pochodził z konwencjonalnie rozumianej władzy, ale właśnie z jego umiłowania prawdy. Jan Paweł II ożywił papieżstwo przez osobiste świadectwo nadziei. Niósł ją także podczas swoich wyjazdów z Watykanu, a podróżował dużo więcej niż jakikolwiek inny papież, władca świecki czy polityk. Był oglądany i słuchany przez dużo więcej ludzi niż jakikolwiek postać historyczna¹⁹.

Nowe zadania nuncjusza apostolskiego w Polsce ugotowane były również śmiercią Jana Pawła II, pontyfikatem Benedykta XVI i jego abdykacją oraz pojawieniem się na scenie świata papieża Franciszka. Ten ostatni papież zaskoczył wszystkich, bo jest to papież pozostający poza tradycyjnymi schematami, do których zdążyliśmy się już przyzwyczaić. Wielu zadaje sobie pytanie, czy papież Franciszek jest, czy nie jest kontynuatorem swoich poprzedników. Nuncjusz niejednokrotnie wyjaśniał te wątpliwości i oryginalność papieża Franciszka. Podczas sympozjum na Bobolanum w Warszawie 23 listopada

¹⁹ Por. C. Migliore, przemówienie *Polska, Europa, świat – dyplomacja XXI wieku*, Polski Instytut Dyplomacji w Warszawie, 18 czerwca 2015.

2013 roku zaznaczył, że papież Franciszek jest poza dyskursem na temat „kiedyś” i „dziś”: „Nie tyle bym mówił o nowości, co o oryginalności. Oryginalności, gdyż każda osoba, łącznie z papieżami, jest oryginalna, ma swoje własne cechy i nietuzinkową charakterystykę. Mówiąc jednak o papieżu Franciszku i jego bezpośrednich poprzednikach, doprecyzowałbym termin «oryginalność» przez dodanie rzeczownika «autentyczność». W epoce, w której obowiązuje jedyny poprawny sposób myślenia, nazywany potocznie polityczną poprawnością, co dość łatwo ogranicza i modeluje wielu światowych przywódców, figury papieża Jana XXIII, Pawła VI, Jana Pawła I, Jana Pawła II, Benedykta XVI i obecnie Franciszka od razu znalazły znaczenie, stały się prawdziwym autorytetem moralnym, gdyż były to i są osoby autentyczne. Trzymały się poza i ponad dyktaturą myśli jedynie słusznej i politycznie poprawnej»²⁰.

Promocja dokumentów papieskich w Kościele partykularnym to również ważne zadanie legata papieskiego. Arcybiskup Migliore uczestniczył w prezentacji wiernym zarówno adhortacji apostołskiej *Evangelii gaudium*, jak i encykliki *Laudato si'*. W odniesieniu do tego ostatniego dokumentu nuncjusz apostołski w Polsce stwierdził, że

20 C. Migliore, Przemówienie *Co nowego wnosi w życie papież Franciszek?*, Warszawa 23 listopada 2013, cyt. za: http://nuncjatura.pl/nuncjusz/celestino_migliore/wystapienia/6136.1.Co_nowego_wnosi_w_zycie_Kosciola_papiez_Franciszek.html [28.06.2015].

jest to encyklika odważna i w całości poświęcona relacji między człowiekiem a naturą, w tym sensie jest to zatem pierwszy tego typu papieski dokument. Wskazał też na główne myśli papieskiej encykliki i zaznaczył, że papież Franciszek nie ma wątpliwości, że globalne ocieplenie jest przede wszystkim zjawiskiem spowodowanym przez człowieka. Skoro zatem problem tkwi głównie w ludzkiej aktywności, to rozwiązaniem jest zmiana tej aktywności. Fundamentalnym założeniem encykliki *Laudato si'* jest fakt, że wszystko jest ze sobą powiązane: kryzysy ekologiczne, wojny, głód. Jedna rzecz zależy od drugiej i rozwiązanie problemów wymaga wspólnego działania wszystkich. W tym celu papież rozwija koncepcję tzw. ekologii integralnej²¹. Należy dopowiedzieć, że cierpliwe posługiwanie nuncjusza apostołskiego arcybiskupa Celestino Migliorego przyczynia się nie tylko do zmiany postrzegania papieża Franciszka, ale także do zmiany mentalności wiernych i duchowieństwa, zwłaszcza w zakresie świadectwa wiary i pełnienia dzieł miłosierdzia za przykładem papieża.

U

Podsumowując, należy stwierdzić, że arcybiskup Celestino Migliore jest wybitną postacią światowej dyplomacji i prawdziwym autorytetem w tej dziedzinie. Jego

²¹ Por. KAI 26 (2015), s. 9.

niezwykła wiedza, czynne zaangażowanie w działalność Stolicy Apostolskiej i na rzecz Kościoła w Polsce wpisują go w poczet niezwykłych osobowości. Uważam, że na podstawie wymienionych tu jego walorów osobistych i dyplomatyczno-naukowych obiektywnie można uznać, iż arcybiskup Celestino Migliore, nuncjusz apostolski w Polsce jest osobą godną najwyższego odznaczenia, jakie może zostać przyznane przez Senat i społeczność Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Inicjatywę nadania mu tytułu doktora *honoris causa* uznaję za doniosłą i opartą na rzetelnych podstawach. Zatem składam do prześwietnego Senatu UPJPII wniosek o kontynuowanie rozpoczętej procedury w przedmiotowej sprawie, to jest nadania godności doktora *honoris causa* Jego Ekscelencji arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu, nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce.

Warszawa, 29 czerwca 2015 roku

ks. prof. dr hab. Jan Maciej Dyduch
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Laudacja

*z okazji nadania tytułu doktora honoris causa
przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu,
nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce*

Przygotowanie i wygłoszenie laudacji z okazji nadania i wręczenia doktoratu *honoris causa* Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie nuncjuszowi arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu traktuję jako zaszczytne zadanie. Podejmuję je z radością, ale także z pewnymi obawami. Radość płynie stąd, że mam mówić o wybitnym mężu stanu i znakomitym dyplomacie kościelnym, przyjacielu Polski i Krakowa, zasłużonym dla naszego uniwersytetu; o wspańiałym człowieku i gorliwym pasterzu. Obawy moje rodzą się stąd, że mam scharakteryzować bardzo bogatą działalność, o wiele przekraczającą możliwości nie za długiej laudacji, dlatego trzeba będzie dokonać nietatwego wyboru.

Krótki biogram

Celestino Migliore urodził się 1 lipca 1952 roku w Cuneo (północne Włochy, region Piemontu). Tam uczęszczał

do szkoły podstawowej i średniej. Po ich ukończeniu studiował w Międzydiecezjalnym Studium Teologicznym w Fossano – było to studium o poziomie uniwersyteckim, które ukończył uzyskaniem stopnia magistra teologii. Dnia 25 czerwca 1977 roku przyjął święcenia kapłańskie w diecezji Cuneo.

Zdolności intelektualne predysponowały ks. mgr. Migliorego do dalszych studiów, które kontynuował na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie. Ukończył je obroną dysertacji doktorskiej na Wydziale Prawa Kanonicznego 15 lutego 1980 roku. Rozprawa ta, nosząca tytuł *Il diritto canonico nelle allocuzioni di Paolo VI (Prawo kanoniczne w wypowiedziach Pawła VI)*, jest oparta na wypowiedziach papieża Pawła VI o roli i znaczeniu prawa kanonicznego. Recenzent ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut tak ocenia tematykę przywołanej dysertacji: „Jest to niewątpliwie ważna oraz interesująca problematyka, szczególnie w ówczesnym czasie, gdyż prawo kanoniczne po zakończeniu soboru watykańskiego II czekało na swoją właściwą i głęboką reformę, która związana była z przygotowywanym, nowym *Kodeksem prawa kanonicznego*; stąd też wypowiedzi biskupa rzymskiego, w szczególności soborowego oraz posoborowego papieża bł. Pawła VI w prezentowanej materii pozostawały nie tylko ważne oraz znaczące, ale przede wszystkim ukierunkowujące tak doktrynę, jak i cały skomplikowany proces legislacyjny”.

Równoległe do studiów kanonistycznych na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim ks. Migliore studiował

dplomację kościelną w Papieskiej Akademii Kościelnej. Te elitarne studia specjalistyczne przygotowywały do pracy w misji dyplomatycznej Stolicy Apostolskiej. Po ukończeniu Akademii podjął pracę dyplomatyczną w różnych misjach Kościoła i na różnych stanowiskach. Rozpoczął ją w Angoli, gdzie w latach 1980–1984 był *attaché* i drugim sekretarzem istniejącej tam Delegacji Apostolskiej. Następnie w latach 1984–1988 pracował w Nuncjaturze Apostolskiej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Potem w roku 1988/1989 był pracownikiem Nuncjatury Apostolskiej w Egipcie, skąd został przeniesiony do Nuncjatury Apostolskiej w Warszawie, w której pracował do 14 kwietnia 1992 roku.

Doceniając jego zdolności dyplomatyczne i doświadczenie zdobyte na dotychczasowych placówkach dyplomatycznych, Jan Paweł II mianował go wysłannikiem i stałym obserwatorem Stolicy Apostolskiej przy Radzie Europy w Strasburgu. W latach 1995–2002 był podsekretarzem stanu w watykańskim Sekretariacie Stanu ds. Relacji z Państwami. W tym okresie był odpowiedzialny za utrzymywanie kontaktów Stolicy Apostolskiej z krajami azjatyckimi. Reprezentował również Stolicę Apostolską podczas różnych konferencji, spotkań, sympozjów urządzanych przez organizacje międzynarodowe czy Unię Europejską. W okresie pracy w Sekretariacie Stanu był również wykładowcą dyplomacji kościelnej na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim.

30 października 2002 roku ks. Celestino Migliore został mianowany przez papieża Jana Pawła II arcybiskupem

tytularnym Canosy i równocześnie nuncjuszem apostolskim oraz stałym obserwatorem Stolicy Apostolskiej przy Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jego konsekracja biskupia miała miejsce 6 stycznia 2003 roku, w uroczystość Trzech Króli, w bazylice watykańskiej. Głównym konsekratorem był ojciec święty Jan Paweł II. Urząd nuncjusza apostolskiego i stałego obserwatora Stolicy Apostolskiej przy ONZ arcybiskup Celestino Migliore pełnił do 30 czerwca 2010 roku. Wówczas to papież Benedykt XVI mianował go nuncjuszem apostolskim w Polsce.

Nasz Laureat dał się poznać jako wybitny dyplomata, mąż stanu, pasterz i przyjaciel Polski.

Dyplomata i pasterz

Charakteryzując sylwetkę i działalność arcybiskupa Migliorego, trzeba podkreślić i powtórzyć, iż jest on wybitnym dyplomata kościelnym. Program działania legatów Stolicy Apostolskiej, wysłanników papieża do różnych krajów świata, a także do instytucji międzynarodowych określa *Kodeks prawa kanonicznego* (por. kan. 362–365 KPK). Reprezentują oni Stolicę Apostolską w Kościołach partykularnych, a także wobec państw i władz publicznych, do których są posłani. Mają umacniać i zacieśniać więzy łączące Stolicę Apostolską z Kościołami różnych krajów i narodów, jak również, zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego, podtrzymywać i ożywiać więzy łączące ją z rządami państw. Szczególne zadania spoczywają

na nuncjuszu apostołskim skierowanym do organizacji międzynarodowych. Recenzent ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak tak je określa: „Należy również wskazać, że misja nuncjusza apostołskiego przy organizacjach międzynarodowych polega na: studiowaniu programu działań danej organizacji i bieżącym informowaniu o tym Stolicy Apostolskiej, wspieraniu działalności katolickich organizacji międzynarodowych oraz inicjowaniu współpracy między organizacjami”.

Nuncjusze apostołscy przez swoją misję i posługiwanie w imieniu Kościoła mają być obrońcami sprawiedliwości społecznej i godności ludzkiej oraz obrońcami podstawowych praw ludzkich obywateli. Tak właśnie swoją misję dyplomatyczną pojmuje i tak ją realizuje arcybiskup Celestino Migliore. Kilka przykładów: 1 lipca 2004 roku w jednym z pierwszych wystąpień na forum ONZ arcybiskup Migliore wezwał narody do współpracy w sprawach najważniejszych dla ludzkości, a mianowicie obrony życia, ludzkiej godności i zachowania porządku naturalnego w świecie. 12 lutego 2008 roku, podczas konferencji związanej z ochroną środowiska naturalnego i zmianami klimatycznymi, także na forum międzynarodowym, zabrał głos w imieniu Stolicy Apostolskiej, podkreślając konieczność budowania porozumienia wokół wspólnego celu ludzkości, jakim jest odpowiedzialność i troska o czyste środowisko naturalne dla obecnych i przyszłych pokoleń. Idee zawarte w tym wystąpieniu znalazły odzwierciedlenie w encyklice papieża Franciszka *Laudato si'* z 24 maja 2015 roku.

Kolejne wystąpienie arcybiskupa Migliorego na forum ONZ miało miejsce 29 września 2008 roku. Tym razem zwrócił uwagę na newralgiczne wyzwania stojące przed wspólnotą światową; wśród nich promowanie życia i najbardziej podstawowej wspólnoty ludzkiej, jaką jest rodzina. Edukacja oraz formacja rodziny i przez rodzinę są koniecznym i długoterminowym programem rozwoju społecznego. Dlatego polityka prorodzinna jest zadaniem państwa i innych instytucji społecznych. Wśród wyzwań arcybiskup wymienia zajęcie się sprawą migracji, w szczególności tej niekontrolowanej, apelując, aby potrzebujących nie pozostawiać bez pomocy. Przywołane wystąpienie arcybiskupa Migliorego w obronie życia, godności i praw człowieka, małżeństwa i rodziny, wolności, w szczególności wolności religijnej, a których można by przytoczyć o wiele więcej, wskazuje, iż nasz Laureat jest nie tylko znakomitą dyplomata, ale także gorliwym ewangelizatorem i pasterzem. Tak, powtórzę, ewangelizatorem i pasterzem, bo przecież pasterz troszczy się o owce, troszczy się o ich życie, rozwój, dobro, o ich poszanowanie. Taka działalność jest na wskroś ewangeliczna, jest naśladowaniem Jezusa Chrystusa – najwyższego i Dobrego Pasterza. Jednym z ważnych zadań arcybiskupa Migliorego jako nuncjusza jest przygotowywanie nominacji nowych biskupów, wyszukiwanie dobrych pasterzy dla ludu Bożego. Pasterz poszukuje pasterzy, to piękna idea i ważne zadanie. Do tego jeszcze poniżej wrócimy.

Na to, iż arcybiskup Migliore swoją działalność dyplomatyczną traktuje jako misję ewangelizacyjną, wskazuje

jego wypowiedź w wykładzie wygłoszonym 11 października 2013 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim. Tytuł wykładu brzmiał *Stolica Apostolska i główne problemy Narodów Zjednoczonych w okresie pontyfikatu Jana Pawła II*. Pozwólcie Państwu, że przytoczę dłuższy cytat z jego wykładu:

Jan Paweł II podtrzymywał swoje przekonanie, że istnieją wartości i zasady, które nie podlegają negocjacji. Ich zakres i stosowalność nie może zależeć od woli większości czy grup nacisku, lecz muszą być przyjęte i stosowane same przez się, jak np. prawo do życia, do wolności, do sprawiedliwości społecznej, do wolności religijnej. Religijno-moralny wymiar Kościoła skłania Stolicę Apostolską do zachowywania precyzyjnego i jasnego pojęcia osoby ludzkiej, która nigdy nie może być odłączona od transcendencji, od Boga. Z różnych racji ta jasna koncepcja antropologiczna jest często widziana jedynie jako znak zacofania intelektualnego i ludzkiego. Podczas gdy tak dla Jana Pawła II, jak i dla Stolicy Apostolskiej była ona i jest stałym punktem w poglądach i działaniu obecnym również w dyplomacji; zachowuje jasną koncepcję człowieka, aby odpowiedzieć na pytanie, skąd przychodzimy i dokąd idziemy.

Ten jasny i transparentny program działalności dyplomatycznej głoszony przez Jana Pawła II arcybiskup Migliore przyjmuje za swój własny. Dlatego, jak wyżej podkreślono, jest on dyplomatą i pasterzem, obrońcą

człowieka, jego godności i praw. Takie ewangeliczne idee inspirują jego działalność dyplomatyczną. Zostało to również dostrzeżone i uznane przez Uniwersytet Świętego Jana w Nowym Jorku, który uhonorował go doktoratem *honoris causa* 26 stycznia 2006 roku.

*Orędownik spraw polskich
i przyjaciel Krakowa*

Jak wspominaliśmy, nasz Laureat został skierowany do pracy dyplomatycznej w Polsce w 1989 roku jako sekretarz Nuncjatury Apostolskiej w Warszawie. Działalność tejże nuncjatury została wówczas reaktywowana po kilkudziesięciu latach przerwy, najpierw spowodowanej zawieruchą II wojny światowej, a potem rządami komunistycznymi, które jednostronnie zerwały stosunki dyplomatyczne ze Stolicą Apostolską i jednostronnie wypowiedziały konkordat między Polską a Stolicą Apostolską. W tym pierwszym okresie, nazwijmy go „odrodzenia stosunków dyplomatycznych”, w okresie trudnym, ale i ważnym, nuncjuszem był arcybiskup Józef Kowalczyk, a jego współpracownikiem ks. prałat Celestino Migliore. Wśród wielu zadań, jakie wówczas stanęły przed zespołem pracowników Nuncjatury Apostolskiej, było przygotowanie nowego konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską. Konkordat ten został podpisany 28 lipca 1993 roku, zaś ratyfikowany w roku 1998.

W roku 1992 prałat Migliore opuścił Polskę, aby podjąć misję dyplomatyczną gdzie indziej, o czym wspominaliśmy. Do Polski powraca we wrześniu 2010 roku, mianowany przez papieża Benedykta XVI nuncjuszem apostolskim w Warszawie. Tym razem on ma być strażnikiem konkordatu polskiego, zawartego kilkanaście lat wcześniej. Zadanie to wypełnia kompetentnie i skutecznie, znając złożoną historię Polski i relacje między Kościołem katolickim i państwem. Ta wiedza służy mu także do rzetelnego pełnienia funkcji dziekana korpusu dyplomatycznego w Polsce. Jako dziekan występuje w imieniu wszystkich ambasadorów na spotkaniach z władzami państwa, informuje korpus dyplomatyczny o działaniach polskiego rządu wobec wspomnianego korpusu, w jego imieniu prowadzi dialog z rządem, a także przyjmuje członków korpusu dyplomatycznego na rozpoczęcie i zakończenie misji dyplomatycznej.

Jak już wspominaliśmy, nuncjusz apostolski prowadzi przygotowania do nominacji biskupich, zarówno biskupów diecezjalnych, jak i pomocniczych. Jest to przejaw troski Kościoła o dobór odpowiednich i godnych pasterzy dla ludu Bożego. Arcybiskup Migliore ma chwalebny zwyczaj uczestniczyć w uroczystościach święceń nowych biskupów polskich i w uroczystościach związanych z wprowadzeniem biskupów diecezjalnych na ich stolice biskupie. Tu trzeba dodać, że dzieli on nie tylko radości, ale także i smutki polskiego episkopatu. 19 lutego 2011 roku przewodniczył mszy pogrzebowej za arcybiskupa Józefa Życińskiego w katedrze lubelskiej, zaś

28 kwietnia 2012 roku – uroczystościom pogrzebowym biskupa pelplińskiego Jana Bernarda Szłagi w bazylice katedralnej w Pelplinie.

Nasz Laureat często przewodniczy różnym wydarzeniom religijnym organizowanym w Polsce. Mają one zarówno wymiar ogólnopolski, diecezjalny, jak i parafialny. Wówczas poucza wiernych w mądrych i praktycznych homiliach. Są one wygłaszane przez niego w języku polskim. Ta troska o nauczanie wiernych w ich ojczystym języku świadczy o miłości Laureata do naszej ojczyzny, o wielkiej życzliwości dla Polaków. Jest także świadectwem tego, co powiedziano wyżej – że jest dobrym pasterzem, bo zależy mu na owcach, na Bożej trzodzie wiernych.

Arcybiskup Migliore jest zapraszany także do wygłaszania referatów podczas kongresów, sesji i sympozjów naukowych, zarówno na uczelniach kościelnych, jak i państwowych. Jego wystąpienia charakteryzują się wysokim poziomem merytorycznym, erudycją i praktycznym podejściem do problemu. Wskazuje to na doskonałe przygotowanie kanonistyczne i wyśmienitą znajomość prawa międzynarodowego oraz na wielkie doświadczenie dyplomatyczne naszego Laureata. Tak było na przykład podczas międzynarodowej sesji naukowej zorganizowanej 17 listopada 2011 roku dla uczczenia beatyfikacji Jana Pawła II. Sesję urządził Instytut Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, była ona zatytułowana *Urząd biskupa Rzymu w służbie jedności Kościoła*. Arcybiskup Migliore wygłosił wówczas referat

pod tytułem: *Rola Kościoła partykularnego w procedurze mianowania biskupów przez papieża*. Wykład przyjęto z dużym zainteresowaniem. Arcybiskup nuncjusz Migliore był kilkakrotnie aktywnym uczestnikiem corocznej konferencji międzynarodowej pod tytułem *Rola Kościoła katolickiego w procesie integracji europejskiej*. Konferencja ta jest organizowana w Krakowie przez Papieską Akademię Teologiczną, a następnie przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, od 2000 roku. Arcybiskup Migliore przysłużył się również do utworzenia Wydziału Prawa Kanonicznego na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, który Stolica Apostolska erygowała 19 marca 2014 roku. Temu bardzo ważnemu wydarzeniu w życiu naszego uniwersytetu, będącemu wyrazem jego żywotności i dynamicznego rozwoju, towarzyszyła życzliwa pomoc nuncjusza Migliorego.

Żywy kontakt z ludźmi, zarówno na płaszczyźnie dyplomatycznej, jak i naukowej oraz duszpasterskiej, ułatwia naszemu Laureatowi znajomość języków obcych. Oprócz rodzimego języka włoskiego zna biegle języki: łaciński, angielski, francuski, hiszpański, portugalski i, jak to już wyżej zaznaczyliśmy, język polski, za co jesteśmy mu bardzo wdzięczni. Tę wdzięczność, wydaje się, wyraził już Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu, obdarzając księdza arcybiskupa honorowym doktoratem 29 czerwca tego roku.

Podsumowując, można stwierdzić, iż arcybiskup Celestino Migliore jest znaczącą i wybitną osobistością w dyplomacji kościelnej, uznawaną w świecie. Jest nie tylko

prominentnym dyplomata, ale i dobrym pasterzem, prowadzącym lud Boży do Jezusa, do zbawienia, zgodnie z tradycyjną zasadą kanonistyczną *salus animarum suprema lex esto*. Decyzję senatu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie o przyznaniu doktoratu *honoris causa* nuncjuszowi apostołskiemu należy uznać za w pełni uzasadnioną i jak najbardziej słuszną.

Ekscelencjo, dziękujemy za Twoją służbę Kościołowi, za wierność wobec najwyższych pasterzy Kościoła, a w szczególności za wierność świętemu Janowi Pawłowi II, patronowi naszego uniwersytetu. Dziękujemy za przyjaźń i życzliwość wobec ludzi, Polski, Krakowa i do Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Życzymy dobrego zdrowia oraz wielu sukcesów i owoców w trudnej pracy dla dobra Kościoła i ludzkości. Do podziękowań i życzeń pragniemy dołączyć dar honorowego doktoratu naszego uniwersytetu.

Ad multos annos!

Kraków, 21 lipca 2015 roku

abp Celestino Migliore

Lectio magistralis

*Format społeczny jako przestrzeń życia
w relacji z innymi i transcendencją*

Przeżywana obecnie tragiczna i nasilona fala migracji do Europy dołącza do ciągu licznych kryzysów, które trapią nasz kontynent i cały świat. „To nie jest Europa!” – zawołał przewodniczący Komisji Europejskiej zaniepokojony niezdecydowaniem, a nawet stawianiem murów w celu zatrzymania napływu ludzi uciekających przed wojną lub prześladowaniem religijnym czy politycznym. Sekretarz Organizacji Narodów Zjednoczonych skomentował to słowami, że „nie jest to kryzys liczb, ale solidarności”. Papież Franciszek zwrócił się ze spontanicznym apelem do wspólnot katolickich, prosząc je o przyjmowanie uchodźców. Ktoś przyrównał ten masowy napływ ludzi do wydarzeń, które w podręcznikach historii, z których uczyłem się pięćdziesiąt lat temu, były nazywane „barbarzyńskimi najazdami z północy”. Tymczasem obecnie kierunek wędrówki jest odwrotny, bo migranci napływają przede wszystkim z południa. Z biegiem czasu poprawność polityczna wpłynęła na stosowaną terminologię, nazywając najazdy znane z dawnej historii wielką wędrówką ludów z północy. Istota tamtych zmian migracyjnych była następująca: w czasie słabości – żeby nie powiedzieć

dekadencji – kulturowej, społecznej i politycznej obszarów zdominowanych przez Imperium Rzymskie, często przy użyciu siły zbrojnej, ludy z północy i wschodu Europy ulokowały się w nowych miejscach i miały swój udział w budowaniu nowego społeczeństwa.

Kościół, który – zarówno wtedy, jak i dziś – nie jest zamknięty w granicach państw i kultur, miał ogromny wkład w integrację ludów i formowanie nowego społeczeństwa i nowej kultury. Na obszarach objętych silnymi ruchami migracyjnymi w ostatnich pięćdziesięciu latach – tak w Europie, jak i w Ameryce – widoczny jest ich duży wpływ kulturowy.

Przemieszczanie się milionów muzułmanów i mieszkańców Afryki w kierunku Europy oraz mieszkańców krajów hiszpańskojęzycznych do Stanów Zjednoczonych zapoczątkowało przemiany kulturowe na tych kontynentach. Często w odbiorze indywidualnym, a także w zbiorowej świadomości, obecność imigrantów była postrzegana jako pewne zagrożenie. Z biegiem lat coraz częściej pojawiały się debaty na temat społeczeństwa wielokulturowego, praw migrantów, tolerancji i nacjonalizmów, rozróżnienia między migracją ekonomiczną, polityczną czy etniczną, zróżnicowania między uchodźcą, osobą wylesioną czy wnioskującą o azyl.

Mimo trudności, braku konsekwencji, epizodów negacji i przemocy dokonał się gigantyczny postęp w poszukiwaniu rozwiązań prawnych na poziomach krajowych i w skali międzynarodowej. Dalsze kroki są jeszcze potrzebne, i to pilnie potrzebne.

Patrząc na przykład na nasz kontynent, zauważamy, że europejska konstrukcja konstytucyjna kieruje rządy w stronę przewyżczenia partykularyzmów narodowych. Ustawy krajowe coraz bardziej przystają do wizji ponadnarodowej. Dzisiejsza demokracja kroczy do przodu razem z coraz nowszymi i często nieznanymi wcześniej potrzebami obywateli i przybyszów, którzy przemierzają nasz kontynent albo się na nim zadomawiają. Jednak ten postęp nie stawia czoła temu, co istotne, przebiega obok tego.

Co więc jest istotne? Wyartykułowali to między innymi brytyjski historyk Arnold Toynbee i szkocki filozof Alasdair MacIntyre. Toynbee w swoim *Studium historii* utrzymuje, że upadek jakiegokolwiek cywilizacji nie jest powodowany jedynie przez czynniki zewnętrzne, ale zasadniczy wpływ ma na to wewnętrzna dezintegracja kultury. MacIntyre w swoim *Dziedzictwie cnoty*, nawiązując do sytuacji schyłku Imperium Rzymskiego, twierdzi, że barbarzyńcami nie są tylko ci, którzy naruszają granice i napływają do naszych krajów, ale przede wszystkim ci, którzy w obrębie naszych społeczeństw i kultur podkopują je propagowanymi i praktykowanymi przez siebie ideami libertyńskimi. Napisał nawet – przed prawie pięćdziesięciu laty – że „barbarzyńcy nie gromadzą się u naszych granic; oni od pewnego już czasu sprawują nad nami władzę”¹.

¹ A. MacIntyre, *After virtue. A study in moral theory*, London 1985, s. 263; tłum. pol. za: *Dziedzictwo cnoty. Studium z teorii moralności*, tłum. A. Chmielewski, Warszawa 1996, s. 466.

Na jakiej podstawie możemy twierdzić, że Europejczycy stali się barbarzyńcami dla siebie samych, w tym sensie, że zaminowali – i ciągle to czynią – fundamenty swojej własnej kultury? Potwierdzają to liczne analizy, choć być może z przesadą opisują i oplakują dryfowanie naszego współczesnego społeczeństwa, kładąc większy akcent na *pars destruens* niż na *pars construens*; narzekanie niż wysiłek pozytywnego myślenia, a przede wszystkim przeciwdziałania. Dlatego też ograniczę się do przypomnienia rzeczowego i dalekowzrocznego spojrzenia na współczesną rzeczywistość ostatnich papieży, w którym znajdujemy przede wszystkim *pars construens*.

W szczególności myślę o spotkaniu Jana Pawła II z europarlamentarzystami w Strasburgu w 1988 roku². W swoim przemówieniu papież mówił, że wyzwanie dla współczesnego ducha europejskiego ma charakter głównie antropologiczny. Innymi słowy, że koncepcja człowieka dotycząca jego samego charakteryzuje się silnym i absolutnym subiektywizmem; zamknięciem immanistycznym; walką o autonomię nauk ścisłych, prawa, technologii, ekonomii całkowicie wolną od etyki i antropologicznych racji działania; relatywizmem w stosunku do prawdy. Papież Jan Paweł II był przenikliwy i stały w krytyce złych prądów, ale dużo więcej czasu, energii i autorytetu moralnego spożytkował na *pars construens*, na wyznaczanie nowych horyzontów myśli i działania, przyczyniających się

² Zob. Jan Paweł II, Przemówienie w Parlamencie Europejskim, Strasburg, 11 października 1988 (tłum. własne).

do przezwyciężenia istniejącego impasu. W tej perspektywie można rozumieć nową ewangelizację także jako drogę wyjścia i przezwyciężenia impasu płynącego z faktu, że rozum zachwyił się sam sobą. Gdy wyrazamy nasze słuszne uznanie dla ogromnie bogatego nauczania Jana Pawła II, nasz szacunek powinniśmy mierzyć przede wszystkim poziomem przyjęcia nauczania i impulsów, jakie nam pozostawił w tej materii.

W podobnym tonie mówił o fundamentach etycznych wyborów społecznych i politycznych papież Benedykt podczas przemówienia w Westminster. „Jeśli zasady moralne – przypomniął – leżące u podstaw procesu demokratycznego same nie są określane przez nic bardziej trwałego niż społeczny konsens, wówczas kruchość owego procesu staje się aż nazbyt oczywista. Tu tkwi rzeczywiste wyzwanie dla demokracji”³. Dalej zasugerował, że „świat rozumu i świat wiary – świat świeckości racjonalnej i świat wiary religijnej – potrzebują siebie wzajemnie i nie powinny się obawiać podjęcia głębokiego i stałego dialogu dla dobra naszej cywilizacji”⁴. W siedzibie Bundestagu zauważył: „Na podstawie przekonania o istnieniu Boga Stwórcy rozwinięto ideę praw człowieka, ideę równości wszystkich ludzi wobec prawa, rozumienie nienaruszalności godności ludzkiej w każdej pojedynczej osobie oraz świadomość odpowiedzialności ludzi za ich działanie. To

³ Benedykt XVI, Spotkanie z przedstawicielami władz cywilnych, Westminster Hall, 17 września 2010 (tłum. własne).

⁴ Tamże.

przeświadczenie o rozumie tworzy naszą pamięć kulturową. Jej ignorowanie lub traktowanie jej tylko jako przeszłości byłoby amputowaniem naszej kultury w jej integralności i pozbawiałoby ją jej całokształtu”⁵.

W encyklice *Evangelii gaudium* papież Franciszek identyfikuje niektóre wyzwania dzisiejszego świata, związane z ekonomią wykluczenia, kultem pieniądza, który rządzi, zamiast służyć, nierównością generującą przemoc, ze wzrastającą deformacją etyczną, będącą następstwem negacji transcendencji. Formuluje też swoje propozycje, przywołując sprawdzone i skuteczne maksymy filozoficzne i praktyczne: czas jest ważniejszy niż przestrzeń, jedność ważniejsza niż konflikty, rzeczywistość ważniejsza od idei, całość ważniejsza niż część⁶.

Jak już wspominałem, historii nie buduje się na lamentach, mniej czy bardziej świadomych, skoncentrowanych na bolączkach współczesnego świata. Wprost przeciwnie, konieczne jest przywrócenie wagi i treści kryteriom etycznym i społecznym, które zostały pozbawione sensu czy też zakłamanie przez zręczne zabiegi semantyczne. „Nie czekamy na Godota, lecz na kogoś innego, na kolejnego – bez wątpienia bardzo odmiennego – św. Benedykta”⁷, napisał przed laty MacIntyre w *Dziedzictwie cnoty*. Był

5 Benedykt XVI, Wizyta w Bundestagu, Berlin, 22 września 2011 (tłum. własne).

6 Zob. Franciszek, adhort. apost. *Evangelii gaudium*, 24 listopada 2013.

7 A. MacIntyre, *After virtue...*, dz. cyt., s. 466.

więc ktoś – jak św. Benedykt – kto budował formy lokalnych społeczności strzegących cywilizacji, życia moralnego i intelektualnego przed nadchodzącymi ciemnymi wiekami. To jest karta historii, która także nam może wskazać dobrą drogę.

Pilną konieczność nadania nowego i kreatywnego sensu dawnym i założycielskim dla naszej cywilizacji koncepcjom można wyczytać w każdym wystąpieniu – formalnym lub mniej formalnym, jak na przykład codzienne homilie – papieża Franciszka. Jest to przykładem na to, jak inteligentne magisterium chrześcijańskie, oświecone wiarą i pokrzepione medytacją słowa Bożego, jest w stanie ukazać idealną perspektywę, w której mogą się rodzić i rozwijać myśl i działanie społeczne i polityczne ludzi. To jest ta fundamentalna zasada relacyjności, która rządzi wszystkim, co stworzone; format społeczny, otwarty na Boga i ludzi.

Dopiero co papież Franciszek przemawiał na wspólnym areopagu, jakim jest Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych. Znalazł się w sytuacji nie tak bardzo różnej od tej, jakiej mniej więcej dwa tysiące lat temu doświadczył św. Paweł na ateńskim Areopagu⁸. Wśród głów państw i szefów rządów znajdujących się na sali znalazł dobrą wolę i wysiłek wielu, którzy – choć z różnych punktów wyjścia – starali się znaleźć rozwiązanie dzisiejszych problemów.

8 Dz 17, 18–34.

Ogólnie mówiąc, ta dobra wola i wysiłek opierają się na wspólnym przekonaniu nie tylko o przydatności techniki do rozwiązywania problemów, ale także o jej autonomii. W takiej perspektywie wielcy tego świata podpisali w owych dniach Agendę Zrównoważonego Rozwoju 2030, w której zapisano 17 filarów i całą masę wskaźników mających na celu ocenę stopnia osiągnięcia zrównoważonego rozwoju⁹.

Papież Franciszek nie wchodził w ocenę etyczną tego projektu¹⁰, ale po prostu przyznał, że „bez uznania pewnych

9 Zrównoważony rozwój opiera się na trzech zasadniczych komponentach: zrównoważeniu ekonomicznym, rozumianym jako zdolny do generowania przychodu i pracy, jako środki utrzymania ludzkości; zrównoważeniu społecznym, ukierunkowanym na zapewnienie warunków dla dobrostanu ludzi (bezpieczeństwo, zdrowie, edukacja, demokracja, uczestnictwo, sprawiedliwość), równomiernie rozłożonego w obrębie klas i rodzaju; zrównoważeniu środowiskowym, rozumianym jako zdolność do utrzymania jakości i reprodukcyjności zasobów naturalnych. Łączne potraktowanie tych trzech komponentów idealnie wyznacza zrównoważony rozwój.

10 Są autorzy, którzy widzą w tym programie – w którym nie ma żadnego odniesienia do transcendencji i godności przynależnej człowiekowi – a przede wszystkim w jego aspiracjach do wyłączności świecką etykę, „która «równoważy» interesy ludzi i planety, absolutyzuje zrównoważony rozwój, czyniąc go uniwersalną zasadą [...]. Zrównoważony rozwój – zestaw norm politycznych opracowanych przez ekspertów i wprowadzonych pod ich przewodnictwem – staje się zatem jednoczącą zasadą ludzkości w XXI wieku. Tworzy światowy *Pax Romana*, zapewniając obywatelom całego świata wspólne cele, wspólny język i etykę. Zjednoczenie świata

nieusuwalnych naturalnych ograniczeń etycznych i bez natychmiastowej realizacji owych filarów integralnego ludzkiego rozwoju [czyli – jak my możemy powiedzieć: wartości transcendencji, zasady relacyjności i wzajemności] ideał [...] popierania postępu społecznego i poprawy warunków życia w większej wolności (Karta Narodów Zjednoczonych, preambuła) może się stać nieosiągalnym mirażem lub, co gorsza, pustymi słowami, służącymi za pretekst do wszelkich nadużyć i korupcji albo do promowania kolonizacji ideologicznej przez narzucenie amoralnych wzorców i stylów życia, obcych tożsamości narodów, a w ostatecznym rachunku nieodpowiedzialnych”¹¹.

Papież Franciszek inspiruje kobiety i mężczyzn, wspólnoty i społeczności, ludzi dobrej woli do stawiania czoła różnorodnym sytuacjom kryzysowym, pojawiającym się w dzisiejszym świecie, ogniskującym się w jednym zasadniczym kryzysie antropologicznym, na płaszczyźnie spraw społecznych i relacji międzyludzkich, mających aspekt wertykalny w odniesieniu do Boga i horyzontalny w odniesieniu do innych ludzi.

poprzez zrównoważony rozwój jest więc globalistyczne, lokalne (wyraźna chęć lokalnego zastosowania norm pochodzących z góry) i konstruktywne. Odbywa się pod sztandarem ONZ i wykorzystuje głównie specjalistów od globalnego zarządzania, których władza polityczna i kontrola nad światem znacząco rośnie w miarę lokalnego wdrażania stworzonych przez nich norm” (M. A. Peeters, *Interactive Information Services (IIS)*, Raport 305, 3 czerwca 2015).

¹¹ Franciszek, Spotkanie z przedstawicielami Zgromadzenia Ogólnego ONZ, Nowy Jork, 25 września 2015 (tłum. własne).

Gdy papież Franciszek mówi o centralnym miejscu osób ubogich, w których odnajdujemy „ciało Chrystusa”¹², nie uprawia łatwego pauperyzmu, ale interpretuje rzeczywistość ludzką w świetle Chrystusa, który uczynił ją swoją, czyniąc ludzi dziećmi Boga, a przez to braćmi i siostrami między sobą. Ta wizja człowieka, widzianego w świetle Chrystusa, pokazała swoją wielką wartość krytyczną, a jednocześnie swój walor naprawczy i konstruktywny w stosunku do zawirowań antropologicznych dzisiejszej kultury, jak również odnośnie do przejawów niesprawiedliwości, konfliktów, przemocy i dyskryminacji.

Jak mi się wydaje, w tej perspektywie także ośrodki akademickie, wychowawcze i formacyjne, o charakterze chrześcijańskim, katolickim, powinny wypracowywać nowe, kreatywne i programowe wizje świata, dając tym samym swój wkład w budowanie świata, w którym lepiej się żyje. I tego też życzę Uniwersytetowi Papieskiemu Jana Pawła II w Krakowie, który dziś zaszczyił mnie nadaniem swego najwyższego odznaczenia.

¹² Franciszek, Czuwanie przed Uroczystością Zesłania Ducha Świętego wraz z członkami ruchów, nowych wspólnot i stowarzyszeń kościelnych, plac św. Piotra, 18 maja 2013, *passim* (tłum. własne).

Doktoraty honoris causa
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

2 czerwca 1990

KARD. AGOSTINO CASAROLI

19 października 1991

PROF. RADIM PALOUŠ

19 października 1991

PROF. PAULIUS RABIKAUSKAS SI

15 listopada 1991

KARD. DR ANDRZEJ MARIA DESKUR

21 października 1992

PROF. BURKHARD NEUNHEUSER OSB

19 listopada 1994

KS. PROF. BOLESŁAW KUMOR

8 grudnia 1996

PROF. BOGDAN AUGUSTYN JANKOWSKI OSB

21 października 1997

PROF. GEORGE VINCENT COYNE SI

23 czerwca 1998

PROF. HERMANN JOSEF POTTMEYER

14 kwietnia 2000

KARD. DR FRANCISZEK MACHARSKI

7 maja 2001

KARD. MILOSLAV VLK

13 maja 2003
KARD. AUDRYS JUOZAS BAČKIS

28 stycznia 2005
HANNA SUCHOCKA

3 czerwca 2005
PROF. FRANCISZEK ZIEJKA

8 czerwca 2006
KARD. PROF. MARIAN JAWORSKI

20 października 2007
PROF. CARL A. ANDERSON

3 marca 2009
PROF. JULIAN WOJTKOWSKI

8 czerwca 2012
KARD. PROF. TARCISIO BERTONE

7 listopada 2012
KS. PROF. WENDELIN KNOCH

11 czerwca 2013
KS. PROF. STANISŁAW CZERWIK

11 czerwca 2013
KS. DR HIERONIM FOKCIŃSKI SI

10 października 2013
PROF. LORENZO ORNAGHI

30 czerwca 2015
PROF. ELIE WIESEL

3 lipca 2015
PAPIEŻ EMERYT BENEDYKT XVI

Spis treści

Dyplom 3

Biografia 4

Uchwała nr 62/2015 Senatu

Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie 5

ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut

Recenzja w postępowaniu o nadanie godności doktora honoris causa Jego Ekscelencji arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu, nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce 7

ks. prof. dr hab. Henryk Stawniak SDB

Recenzja w postępowaniu o nadanie godności doktora honoris causa Jego Ekscelencji arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu, nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce 31

ks. prof. dr hab. Jan Maciej Dyduch

Łaudacja z okazji nadania tytułu doktora honoris causa przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie arcybiskupowi Celestinowi Miglioremu, nuncjuszowi apostolskiemu w Polsce 48

abp Celestino Migliore

*Lectio magistralis. Format społeczny jako przestrzeń życia
w relacji z innymi i transcendencją 60*

Doktoraty honoris causa

Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie 70

Redakcja
Monika Wiertelk

Korekta
Katarzyna Romanek

Projekt typograficzny
Marta Jaszczuk

Projekt okładki
Monika Winiarska

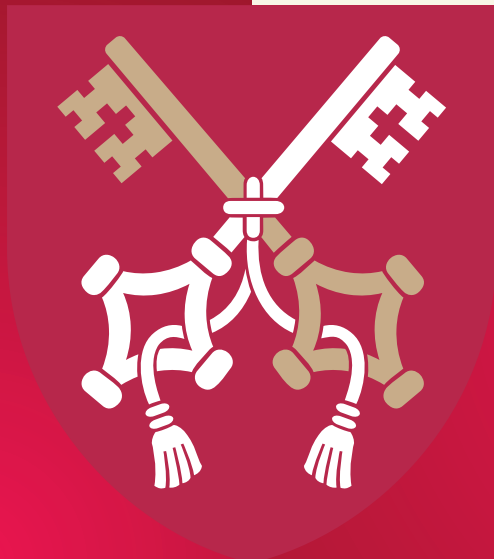
Zdjęcie na s. 2
ks. Józef Trela

ISBN 978-83-7438-484-1 (wersja drukowana)

ISBN 978-83-7438-485-8 (wersja online)

Copyright © 2015 by Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
ul. Kanonicza 25, 31-002 Kraków
tel. 12 421 84 16, 12 421 68 48
www.upjp2.edu.pl

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II
w Krakowie

31-002 Kraków, ul. Kanonicza 25

tel. 12 421 84 16

www.upjp2.edu.pl

ISBN 978-83-7438-484-1

9 788374 384841